

főpapi imájában így imádkozott: „És most te dicsőíts meg engem Atyám, te magadnál azzal a dicsőséggel, amellyel bírtam tenálad a világ létele előtt” (Jn 17:5). Ezt fejezi ki az apostol a Kol 1:15–17-ben is, de erről ír Ef 3:9-ben és ezt olvassuk a Zsid 1:2–3, 8. versben is. *én voltam*

Ez a dicsőség a múlt nagy embereit is megragadta, közülük különösen két kiemelkedő személyiséget külön is említ az Úr: „Bizony, bizony mondom néktek: mielőtt *Ábrahám* lett, én vagyok” (Jn 8:58), „Mert ha hinnétek *Mózesnek*, nekem is hinnétek, mert én rólam írt ő” (Jn 6:46). Idők és korok felett áll tehát az Úr Jézus Krisztus léte. A teológiai nyelv a Jézus születése előtti isteni létét preegzisztenciának (lételőttiségnek) nevezi.

Jézus Krisztus örök isteni léte még gazdagabban áll előttünk, ha ezt a kijelentését halljuk: „És senki sem mehet fel a mennybe, hanem az, aki a mennyből szállott alá, az embernek Fia, aki a mennyben van”. (Jn 3:13)

Hogy önként vállalta az isteni-emberi létformaváltozást, azt kifejezi a következőkben: „van hatalmam letenni azt, és van hatalmam ismét felvenni azt” (Jn 10:18). Kifejezésre juttatta továbbá, hogy az emberi létforma csak átmeneti. Így szólt hallgatóihoz: „Hát ha meglátjátok az Embernek Fiát felszállni oda, ahol előbb volt?” (Jn 6:62)

„... nem tekintette zsákmánynak...”

Jézus nem félisten volt, mint valami görög mitológiai alak, hanem földi létében is valóságos és teljes Isten volt. Itt érkezünk a mély titok oly meghatározó és minket érintő részéhez, hogy – a mi érdeklődésünkben – nem tekintette zsákmánynak Istennel való egyenlőségét.

Emberré létele, földi létformáját az Atya iránti engedelmességből vállalta. Hadd soroljak fel néhány igét az Úr Jézus szavaiból erre vonatkozólag: „Mert azért szállottam le a mennyből, hogy ne a magam akaratát cselekedjem, hanem annak akaratát, aki elküldött engem”. (Jn 6:38) „Én semmit sem cselekedhetem magamtól; amint hallok úgy ítélek, és az én ítéletem igazságos; mert nem a magam akaratát keresem, hanem annak akaratát, aki elküldött engem, az Atyáét”. (Jn 5:30) „Aki elküldött engem, maga az Atya is bizonyosságot tett rólam” (Jn 5:37a). „Felele Jézus és monda nekik: Az az Isten dolga, hogy higgyetek abban, aki elküldött engem, hogy mindaz, aki látja a Fiút és hisz őbenne, örök élete legyen; és én feltámasszam azt az utolsó napon”. (Jn 6:40)

Jézus ismerte az Atyát, akit egyedül ő nyilatkoztatott ki igazán az emberiség számára. Hiteles volt ez a kinyilatkoztatás, hiszen így szól: „Én azonban ismerem Őt, mert Őtöle vagyok, és Ő küldött engem” (Jn 7:29).

Az Úr Jézus földi élete, amint az evangéliumokban előttünk áll, bizonyítéka annak, hogy nem tekintette zsákmánynak Istennel való azonosságát. Születésének és neveltetésének egyszerű körülményei, majd az a tény, hogy

nem volt saját hajléka, ahol fejét lehajthatta volna, mind ezt igazolja. Még elfogatásakor is csak bejelenti, hogy volna hatalma tizenkét sereg angyalt kérni az Atyától, de nem él ezzel a lehetőséggel.

Lehet, hogy azok a tévtanítások, amelyek elsősorban Jézus emberségét emelték ki – istensége ellenében –, éppen az Ő alázatos és szelíd magatartását vették alapul, hogy soha nem élt önmaga érdekében isteni hatalmával. Valóban, egyes esetekben szinte eltűnni látszik az isteni hatalom és dicsőség, amikor például a galileai út poros vándoraként látjuk őt, vagy amikor szomjasan leül Jákób kútjánál, és vizet kér egy gyarló bűnös asszonytól . . . De csak rövid idő telik el, és felragyog az isteni Krisztus dicsősége és győzelme. „Jertek, lássatok egy embert, aki megmonda nékem mindent, amit cselekedtem. Nem ez-é a Krisztus?” (Jn 4:29) A mi Urunk Jézus a mi üdvösségünk érdekében vállalta ezt a „rangrejtett” isteni létformát. Mert ez volt Isten akarata. A nagy titkot igazán a Jn 3:16 magyarázza meg nekünk. Más magyarázat nincs, csak Isten végtelen szeretete.

Így értjük meg azt is, hogy a nagyon is emberinek látszó szörnyű halál-esemény után a feltámadás dicső ténye állította helyre az Ur Jézus igaz istenségében való hitet az első keresztyéneknél és azóta mindenkinél, aki hisz Jézus Krisztusban, az Isten Fiában. „Aki megbizonyított hatalmasan Isten Fiának a szentség Lelke szerint, a halálból való feltámadás által, a mi Urunk Jézus Krisztus felől”. (Róm 1:4)

Hadd fejezzem be János apostol szavaival: „Ezeket írtam néktek, akik hisztek az Isten Fiának nevében, hogy tudjátok meg, hogy örök életetek van, és hogy higgyetek az Isten Fiának nevében”. (1Jn 5:13)

Dr. Nagy József

Önmagát megüresítette

Filippi 2:7

A címben foglalt témát idegen szóval így szokták jelölni: inkarnáció. Ez a szakkifejezés azt jelenti, hogy megtestesülés. Ez a kifejezés nagyon szerencsés, mert elkerülhetővé tesz egy olyan kérdésfölvetést, ami a „testté létel” vagy „emberré létel” szóhasználat esetén elkerülhetetlen, azt tudniillik, hogy ha valami mássá lesz, akkor megszűnik az lenni, ami korábban volt. Ha pedig ez igaz, akkor egy ilyen kifejezés, hogy az „Isten emberré lett” – erősen félreérthető. A megttesülés viszont látszatra sem igényeli ezt a

logikusnak tűnő következményt. János apostol szerint az Ige materializálódott, hozzánk hasonló testet vett magára, és közénk költözött.

Pál apostol a Krisztus-himnuszban a Fiú-Isten megalázkodását két szak kifejezéssel jelöli. Ezek közül az első (KENÓSZISZ) az önküresítést jelenti, a második (TAPEINÓSZISZ) az emberek közötti megalázkodást. Az első arra az útra vonatkozik, amit az Atyánál levő Fiú megtett a megtestesülésig, a második arra, amit az Istenember megtett a kereszttel gyalázatáig. Az inkarnációt tehát az első jelöli (KENÓSZISZ). A szó fordítása nem egyszerű. Jelent kiüresítést, jogfosztottságot, semmivé lételet, bizonyos feladatkör (hatalom) gyakorlási jogának megszűnését. Krisztussal kapcsolatban az isteni hatalom, fennhatóság (EKSZUSZIA) gyakorlásáról való lemondást. Szeretném hangsúlyozni, hogy nem a hatalomról, az uralkodás képességéről, hanem annak gyakorlásáról mondott le az egyszülött Fiú akkor, amikor megtestesült.

Az inkarnáció a maga nemében titok

A Fiú megtestesülés előtti preegzisztens állapotáról is keveset beszél a Szentírás. A megtestesülésnek is inkább az emberi oldalát taglalja. Mint más, teológiaiilag és lényegileg is fontosnak tűnő témával kapcsolatban, itt sem a HOGYANRA igyekszik válaszolni az Ige. A hogyanról végső soron fogalmunk sincs. Azonban egyértelmű választ kapunk a MIÉRT, mi célból kérdésre. Miért öltött magára a miénkhez hasonló testi „ruhát” a Fiú? SZERETETBŐL! A „Kit küldjek el?” kérdésre Ő válaszolt így: „Itt vagyok én, küldj engem!” – s vállalta az önküresítés gyötrelmes útját.

SZERETTE Isten a világot (Jn 2:16), s ezért küldte el a szeretetből vállalkozó Fiút. S az Istenember „bűnné lett értünk”. Őt kínozták, ostorozták, csúfolták, Őt feszítették keresztre, Ő halt meg miattunk. Kimondhatatlan szeretet!

Kísérljük meg most összefoglalni az inkarnáció áldásait!

Lehetőséget kaptunk arra, hogy a közénk költözött Istent megismerjük, befogadjuk, s ennek nyomán jogot arra, hogy Isten fiaivá legyünk (Jn 1:12). Óriási lehetőség! Mi bűnös emberek a teremtő, szent Isten fiaivá, Krisztus testvéreivé lehetünk? Igen. Úgy hangzik ez, mint egy tündérmese, de igaz. Jézus maga erősíti meg, hogy aki cselekszi mennyi Atyja akarátát, az néki mind testvére.

A láthatatlan Isten Benne láthatóvá lett (Jn 14:9). Tudjuk már, hogyan kell élnünk igazán, hisz Jézus bemutatta az eszményi, a bűn nélküli, a küzdő és győző életformát.

Szabadok lehetünk. Krisztus helyettes áldozata, győzelme a Sátán, a halál fölött garantálja ezt a szabadságot – egészen addig, amíg igénybe vesszük segítségét, amíg nem tekintjük kínos rabságnak hozzátartozásunkat s elviselhetetlen köteléknek a hűségét.

Mire tanít az inkarnáció?

Krisztus mindenben példaképünk. Igényli is tőlünk, hogy példáját kövessük. „Példát adtam néktek, hogy amint én tettem veletek, ti is úgy tegyetek.” Számos esetben buzdít alázatos, szolgáló életre. Az inkarnációban a Fiú-Isten a lehető legnagyobb megalázkodást mutatja be. Az önként vállalt szenvedés áldásait. Az önfeláldozás értékét. Vajon mennyiben követjük Jézust ebben? Nincs más út az üdvösség felé!

Az inkarnáció csak egy állomás

Jézus életében is. A mérhetetlen megüresítést, megalázkodást Isten törvényszerű beavatkozása követi: a fölmagasztalás. Hű és igaz az Isten! Ez a fölmagasztalás sohasem marad el! Az igazi alázat gyümölcse az igazi dicsőség. Jézusnál is, nálunk is. Ez a következő állomás. S aztán? Aztán a többi, vég nélkül dicsőségről dicsőségre! Ez a mi – pillanatnyinak minősíthető – földi szenvedésünk, amely természetes velejárója a világ bűn alá rekesztettségének és a hívők megüresített életformáinak, örökkévaló, vég nélküli, folyamatos és egyre növekvő dicsőség, öröm és boldogság forrása lehet. Vajon megéri?

Az egyszülött Fiúnak megérte. Így tehát nekünk is. Egyébként is: a kérdést, hogy vállaljuk-e a megalázkodás útját, nem is ez dönti el, hanem a SZERETET. A SZERETET Isten és ember iránt.

Ifj. Almási Mihály

Szolgai forma — isteni lényeg

Jézus Krisztus valóságos Isten, aki a teremtett világ megváltásáért „az időnek teljességében” (Gal 4:4) hozzánk hasonló emberi testet öltött magára. „Istenségére nézve öröktől fogva az Atyától való, emberi létére nézve pedig Szentlélektől fogantatva, szűz Máriától született.” (Baptista Hitvallás) Amikor „szolgai formájáról” beszélünk, az ő testben megjelent állapotára gondo-

lunk. Úgy látjuk magunk előtt, ahogyan a próféciának, az evangéliumoknak róla szóló elbeszélései és az apostoli levelek testi állapotára vonatkozó kijelentései megelevenítik. Jézus Krisztus személyének titka és szent csodája az ő megtestesülésében, szolgálai formájában rejlik. Személyének misztériumát az „Istenember” egyedül Óréa vonatkozó kifejezéssel összegezzük. Hiszünk Őbenne mint hozzánk hasonlóvá lett valóságos, igaz emberben, aki az Atyaistennel való viszonyában, ebben az állapotában alázatos, hűséges és mindenben tökéletesen engedelmes volt. Hiszünk Őbenne, mint örökké áldandó Istenben, aki egylényegű az Örökkévaló Atyával. – Jézus Krisztus Isten és ember egy személyben, ezért „senki sem jut el Krisztus istenségére, aki az ő emberségét figyelmen kívül hagyja”. (Kálvin) Ha tehát Krisztussal közösségre akarunk jutni, óvakodnunk kell mindenekelőtt az ő testének lebecsülésétől. Az, hogy a bűn testének hasonlatosságában, szolgálai formában megjelent e földön, hogy magára vette mindazokat az ellentmondásokat, amelyek az embert terhelik, Istenhez, hozzánk emberekhez és önmagához való viszonyában, jelenti halálos szeretetét a váltságra utalt teremtet viláért, jelenti a küldetéstudatot, amelyet ő maga így fejez ki: „ezért az óráért jöttem” (Jn 12:27), mert „ha a gabonamag el nem hal, csak egymaga marad, ha pedig elhal, sok gyümölcsöt terem”.

A szolgálai formát magára vett Krisztus, mint a „Szentháromság második isteni személye, mint cselekvő személy veszi fel emberségét, tehát az embersége nem vesz részt az isteni tulajdonságokban, hanem Krisztus, mint Isten emberségét érzékszerűen használja fel a kijelentés véghezvitelében”. (Tavasz: Dogmatika)

Krisztus isteni természete egyenlő lényegű az Atyával, emberi természete azonos lényegű velünk, emberekkel. Ebből következően emberi természete szerint nem lehet lényegazonosságban az Atyával, aminthogy isteni természete szerint nem lehet lényegazonosságban velünk, emberekkel. Mi azonban mégis Krisztusban az Istenembert: a Krisztus isteni személyét imádjuk. Személyének istenemberi meghatározására, kifejezésére és megértésére hiába keresünk új és új fogalmakat azért, hogy valamiképpen rámutassanak kettős természetében arra a lényegre, amely személyében megnyilvánul. Szembetaláljuk magunkat a ráutaló Szentírás „ellentmondásos” kijelentéseivel: „Bizony mondom néktek, már voltam, mielőtt Ábrahám, lett volna” (Jn 8:58), vagy Dávid király leszármazottja, tehát fia Dávidnak, de Dávid Őt urának nevezi, mint aki előtte volt (Mk 12:35–37). Krisztus istensége öröktől fogva való, természetes tehát, hogy megelőzte emberi létét, mert istenségének elsőbbsége örökkévalóságában van. Krisztusban a cselekvő lény istensége az, aki szolgálai formájában lett Megváltóvá, Isten Bárányává, aki elveszi a világ bűneit. Krisztus Megváltó, mert Isten. Krisztus Közbenjáró, mert Isten. Krisztus Üdvözítő, Főpap, Király és Próféta, mert Isten. A mi Urunk

Jézus Krisztus megváltó művének véghezvitele emberségéhez, szolgai formájához van kötve, alapja azonban istenségében rejlik.

A testben megjelent Isten küldetésének betöltése során, eme szolgai formájában tanított, gyógyított és csodákat tett. Tanításairól kortársai mondták, hogy úgy tanította őket, mint akinek hatalma van, és nem úgy, mint az írástudók (Mt 7:29). Máskor pedig „álmélkodnak tanításán, mert szavának hatalma volt” (Lk 4:32). A főpapok által Jézus beszédének és magatartásának kifürkészésére kiküldött szolgák pedig így adtak számot megbízóiknak Jézus tanításáról: „Ember még sohasem beszélt úgy, mint ahogy ez az ember beszél” (Jn 7:45–46). A zsidók pedig azon csodálkoztak, „hogyan ismerheti ez az írást, hiszen nem is tanulta”. (Jn 7:15) Tanításának dolgában számunkra megnyugtató útmutatást maga Jézus ad a következőképpen: „Az én tanításom nem az enyém, hanem azé, aki küldött engem. Ha valaki kész cselekedni az ő akaratát, az felismeri, hogy az a tanítás Istentől való-e, vagy én magamtól szólok. Aki magától szól, az a maga dicsőségét keresi, aki pedig annak dicsőségét keresi, aki elküldte őt, az igaz, abban nincs hamisság” (Jn 7:17–18).

Szolgai formát azért vett magára, hogy a teremtett világot önfeláldozásával megszabadítsa a rothadandóság rabságából. Azért, hogy a váltságában hívőket átvigye az Isten fiainak szabadságára. Megváltó halála és a halálból való dicsőséges feltámadása szolgai formában elvégzett küldetésének értelme és csúcspontja. Testének napjaiból azonban tudunk hároméves különleges szolgálatáról, amelyet a tanítványai által leírt evangéliumok rögzítenek. Ennek a hároméves munkának kiemelkedő része igehirdetései. Nem kevésbé foglalkoztatnak bennünket csodái, ezeken belül csodálatos gyógyításai.

Keresztyén hitünk szerint a világ Isten szabad elhatározásának, teremtő hatalmának köszönheti létét; az Alkotó teremtő erejének, bölcsességének hirdetője. A világ megteremtésével és fenntartásával azonban korántsem mérült ki Isten teremtő ereje. Olyan hatalmas Ő, hogyha akarja, új világot hívhat életre. Általunk nem ismert, magasabb indítóokból, alkalmanként ismét új léphet működésbe vagy a meglevőket eltérő módon kormányozhatja, azaz hatalma van arra, hogy bizonyos esetekben megfelelő célért, a saját maga alkotta rend törvényeit is felfüggeszthesse. Ezzel nem rontja az általa megszabott természeti törvényeket, mert az azalól való kivétel is alkotó akaratának teljesülése. — „A csoda olyan érzéki történés, amelyet Isten ereje hoz létre, amelyet a természet erői nem hozhatnak létre.” (Tollmann: Jézus Krisztus csodái) Isten tehát, mint a természet rendjének alkotója, bizonyos cél érdekében, adott esetben — amikor azt végtelen bölcsessége jónak látja — attól el is térhet. A csoda nem az isteni akarat megváltoztatása. Nem azért adta meg a természetnek a maga törvényeit, hogy azután később azt lerontsa. Amint Isten öröktől fogva akarta a természet törvényeit, éppúgy öröktől fogva elhatározta a bekövetkezendő csodákat, valamint azok történelmi idejét

is, mert előre látta az események bekövetkezését és ennek megfelelően a csodáknak a történésebe való belépését is. A csoda ugyan kívül van a természet szokott rendjén, de nincs kívül az isteni gondviselés keretein. Benne él a csoda Isten örök elhatározásában. A bűn testének hasonlatosságában megjelent Fiú, az örökké áldandó Istennek az „időnek tejjességében” való megjelenése a három-egy Isten megváltó szeretetének csodája. Nem értjük, hogy a „Bárány megöletett a világ fundamentomának felvettése előtt”, sok mindent „tükör által homályosan látunk”, ezt felesleges titkolnunk. De hiszünk Istenben, az örök Szépségben, Jóságban és Szeretetben. Az Úr Jézus által véghezvitt csodák benne voltak az Isten örök végzésében. Meg kellett történniük. A tengert lecsendesítette, mert „néki adatott minden hatalom mennyen és földön”. A vakok szemeit megnyitotta, halottakat támasztott fel és hirdette szolgai formában „az Úr kedves esztendejét”, amely még ma is egyre tart . . .

Dobner Béla

Emberekhez lett hasonlóvá

Filippi 2:7–8

Pál apostol ezzel az ősi keresztyén himnusszal mélyíti el a levélben adott gyakorlati tanácsait. Azért mutatja be Jézus megaláztatásának és fölmagasztaltatásának útját, hogy ezzel bemutassa az igazi keresztyén lelkület titkát.

Krisztus lelkülete nemcsak abban jut kifejezésre, hogy lemondott isteni hatalmáról és dicsőségéről, hanem abban is, hogy magára öltötte az emberi ábrázatot, és a szolgálat útján „egész magatartásában embernek bizonyult”. „Önként öltözte magára az emberi természetet. Saját lépése volt ez, saját beleegyezésével történt. Istenségét emberi természetbe öltöztette. Levetette isteni formáját, mely tiszteletet parancsolt és a világegyetem csodálatát váltotta ki. Szüntelenül Isten maradt, de nem nyilatkozott meg, mint Isten. Mint ember járt a földön. Érettünk szegénnyé lett, hogy mi az ő hatalma által gazdagokká lehessünk. Félretette dicsőségét és méltóságát. Isten volt, de egy időre lemondott az isteni forma dicsőségéről . . . A világ bűneit hordozta, s viselte a büntetést, mely hegynek súlyával nehezedett isteni lelkére. Áldozatul adta életét, hogy el ne vesszen az ember örökre. Meghalt, nem mintha kényszerítették volna rá, hanem szabad akaratának elhatározásából.” (E. G. White)

Pál apostol Jézus önmegüresítésének nagyságát azzal is kiemeli, hogy az „isteni formával” nem általában az „emberi formát” állítja szembe, hanem „szolgai formáról” beszél. A kettő között az a nagy különbség, hogy míg az egyik oldalon Isten mindenek Ura, minden korlátozottság fölött áll, törvényadó, de senki törvényének nincs alávetve, addig a másik oldalon az ember függő és alárendeltségben álló, korlátok és köteleességek alá vetett lény. Jézus Krisztusnak ezt az emberi életet élni áldozat volt. Nem nyerni akart vele, hanem adni.

„Jézus egész magatartásában embernek bizonyult.” Rendkívül mély értelműek Pál apostolnak ezek a szavai. Bennünket, akik hiszünk Jézus isteni természetében, az a veszély fenyeget, hogy Jézus istensége elhomályosítja előttünk emberségét. Amikor látjuk az emberi vonásokat Jézus arcán, szemléljük nemes életét s ezzel szemben mérhetetlen szenvedéseit, föltesszük a kérdést: csakugyan idáig akart elmenni Isten? De gyakran nem merünk szembenézni ezekkel a mélységekkel. Ezért szívesen elképzeljük, hogy Jézusnak volt menekvése fölfelé is, mivel ő Isten is, bizonyára volt lehetősége a fájdalmak enyhítésére. Ahogy Guillet kicsit profanizálva mondja: „kétemeletes Jézust” szerkesztünk magunknak, aki ha az elsőn túlságosan rossz dolga van, fölmege, s bezárkózik a másodikon. Jézus nem menekült el isteni természetébe az emberi fájdalmak és nehézségek elől. Egész magatartásában embernek bizonyult.

Pál apostol ezzel a kifejezéssel nemcsak azt az igazságot akarta hangsúlyozni, hogy Jézus Krisztus valóságos ember, hanem Jézus Krisztust az emberiség, a humanitás túlszárnyalhatatlan példaképe gyanánt állította elénk. Egykor rámutatott Pilátus Jézusra és az mondta, „Ímé az ember!” Így állítja Pál Jézus Krisztust elénk, mint az ember prototípusát, az igaz emberség megtestesítőjét.

Jézus embersége engedelmisségében jutott kifejezésre. Emberré lenni mindenképpen azt jelentette számára, hogy engedelmeskednie kell. Ez hozzátartozik minden ember életéhez. Jézus engedelmisségének útja a keresztre vezetett. A keresztfényénél válik világossá, hogy ő nem az emberi élet „verőfényes tájainak bejárására kapott megbízást, hanem a fájdalmak sötét útját kellett végigjárnia”.

Még az emberi élet korlátain belül is egyre jobban összeszorult körülötte a szenvedések gyűrűje, amíg végül már csak a halál lehetősége maradt nyitva. De még itt sem áll meg a megaláztatás és önmegüresítés fokozása, mert a halálnak még az erőszakos, idő előtti halálnak is vannak különböző fajtái, amelyek nem egyformán súlyosak. Neki az elgondolható legkeserűbb poharat kellett kiürítenie. Vállalnia kellett azt a halálnemet, amely nemcsak testi leg volt a legkínosabb, hanem ennél is gyötrelmesebbé vált azáltal, hogy gyalázatot, kítaszítottságot és közmegevetést jelentett. Ő azonban az engedelmisség útján nem állt meg, nem fordult vissza, hanem végigjárta. Mi adja

az újtestamentumi etikának éppen ezt az irányt, amely a magasból a mélybe, a gazdagságból a szegénységbe, a dicsőségből a szenvedésbe vezet? Az újtestamentumi etikának az adja meg a súlyát, hogy Isten nem mint külső szemlélő áll e mögött az etika mögött, hanem maga is gyakorolja Jézus Krisztusban.

Az igazi keresztyén lelkület titka, s egyben az igazi emberség titka, az alázatosság útja. Ezt tárja az apostol e Krisztus-himnuszban olvasói elé.

Szakács József

Megalázta magát

Filippi 2:8

Jézus Krisztus az Isten Fia elhagyta a menny dicsőségét, lejött a földre és emberré lett. Nem tudjuk elképzelni a menny bűn nélküli tisztaságát, a szeretet mindent betöltő ragyogását, az Atya és a Fiú tökéletes harmóniáját. Az ember képtelen arra, hogy teljesen elszakadjon a földtől és olyan szellemi magasságokba emelkedjen, ahol Isten dicsősége, szentsége és hatalma nem tűri meg a bűnnek még a gondolatát sem. Az Úr Jézus pedig ilyen tökéletes, kibeszélhetetlenül szép, Isten bölcsessége által kormányozott országból jött el erre a földre. De miért lett emberré az Isten Fia? Miért vállalta 33 év rengeteg szenvedését, gyötrelmét és végül a kínos kereszthalált, hiszen minden hatalom az övé volt (Mt 28:18)?

Az Úr Jézus minden cselekedetét a szeretet hatotta át. Szerette Istent és az embert. Emberré lett az Isten Fia, hogy az embert Isten gyermekévé tehesse. Az egész üdvtörténet arról beszél, hogyan harcol Isten az elbukott világért. Az isteni rendet megbontotta a gonosz cselekvés, a helyreállítás csak az Úrhoz méltóan történhetett.

Az Úr Jézus tudta: ember által jött be a bűn erre a világra. Ezért eljött, hogy teljesítse az Úr akaratát. Letette hatalmát, és önként olyanná lett, mint bármely más ember. Senki sem kényszerítette erre a szolgálatra. S éppen ez a csodálatos Jézus Krisztus életében: megvetve a gyalázatot, keresztesz szenvedett – önként, saját akaratából. Ő, aki Istennel egyenlő, végigélte az emberi élet legszörnyűbb szenvedéseit – önként. Ilyen áldozatra csak Isten Fia képes! S egyetlenegy áldozatával örökre tökéletesekké tette a megszenteltet (Zsid 10:14).

Hányszor szenvedünk, hozunk kisebb-nagyobb áldozatot úgy, hogy nem Isten indított minket arra. Az ilyen áldozatokat aztán végigkíséri a zsörtölődés, a zúgolódás, megterhelődünk, és akiért hoztuk az áldozatot, az sem

nyer áldást. Áldozathozatalunk értéke a mások életét előbbre mozdító áldásban van. Az Úrban nincs hiábavaló áldozat!

Jézus Krisztus gazdag volt, és szegénnyé lett érettünk. A mennyben minden az övé volt, itt a földön nem volt hová lehajtania fejét. Rabszolga alakját öltötte fel, így megalázta magát. Az emberi értelem számára felfoghatatlan: a világmindenség ura, az ég és föld királya, mint megvetett szolga jött el a földre. De sokan akarják ma is megérteni ezt a titkot. Pedig ezt a titkot elsősorban hinni és megélni kell! Járunk a Bárány nyomdokain: az uralkodás helyett a szolgálat a mi feladatunk! Jézus Krisztus példát mutatott. Amikor először jött a földre, akkor ő szolgált mindenkinek. Másodszori eljövetelekor úgy érkezik meg, mint király, és akkor neki fog szolgálni mindenki, s meghajol előtte minden térd.

Miért kellett Jézus Krisztusnak ilyen módon kiengesztelnie az Atyát? Más mód nem lett volna erre? Miért volt arra szükség, hogy megalázzottan, agyongyötörten, mint ember haljon meg? A Biblia válasza: Isten az ítéletet egészen a Fiúnak adta (Jn 5:22) és nekünk mindnyájunknak meg kell jelennünk a Krisztus ítélőszéke előtt (2Kor 5:10). „Nem olyan főpapunk van, aki nem tudna megindulni gyarlóságainkon, hanem aki megkísértetett mindenkiben, hozzánk hasonlóan, kivéve a bűnt. Járuljunk azért bizalommal a kegyelem királyi székéhez” (Zsid 4:5–16). Jézus tehát emberré lett, hogy megértse és megmentse az embert. Minden nyomorúságot megismert, amelyben az embernek itt a földön része lehet, de ő nem elkövette, hanem hordozta és legyőzte a bűnt. Ne mondd hát: én már olyan mélyen vagyok, olyan nyomorult vagyok, hogy az Úr Jézus sem tud rajtam segíteni! De tud, csak ő tud! Hiszen ismeri helyzetedet, átélte ő is. Jöjj hát bizalommal a kegyelem királyi székéhez!

Jézus Krisztus önmagát alázza meg, s nem pedig másokat. Mi fordítva szoktunk cselekedni. Pedig amikor másvalakit megalázunk, legtöbbször saját hibánkra, saját bűnünkre keresünk mentséget. Úgy gondoljuk, hogy ha eltereljük magunkról a figyelmet, akkor bűnünk rejtve marad. A bűnt pedig nem az teszi bünné, hogy kitudódik vagy nem, hanem az, hogy elvált minket az Atyától. Az Úr azt várja tőlem, hogy magamat alázzam meg, és így járjak az én Istenemmel (Mik 6:8), hogy öltözzem fel az alázatosságot (Kol 3:12) és tanuljam meg tőle, hogy ő szelíd és alázatos szívű (Mt 11:29). Jézus Krisztus egész földi élete bizonyítja, hogy csak az alázatos szívvel végzett szolgálat ad erőt a szenvedések elhordozásához. Nehezen tudjuk ezt megtanulni. Ne öntelt, gőgös büszkeség jellemezzen minket – egy-egy sikerült szolgálat után sem! –, hanem az engedelmisségben, a szenvedésekben, az egymásnak végzett szolgálatokban öltük fel az alázatosságot (1Pt 5:5). Csak így, Jézust követve lehet betölteni a személyes elhívásban kapott szent szolgálatot az Úr örömeire. Járjunk mindnyájan az alázat útján, semmit sem cselekedvén saját akaratunkból, hanem alázzuk meg magunkat Istennek

hatalmas keze alatt, hogy felmagasztaljon minket majd annak idején (1Pt 5:6).

Ha elfáradunk, meglankadunk a jézusi úton, akkor énekeljük el e kedves éneket:

*„Ha magam a porig megalázom,
Az az Úr, aki ver, szomorít,
Csuda fényre deríti a gyászom,
örömmárral előnt, beborít!”*

Mézes László

Engedelmes volt

Filippi 2:8

Napjainkban igen gyakori a pedagógiai kudarc abban az esetben, ha tekintélyelv alapján követelünk engedelmisséget gyermekeinktől, tanítványainktól. Éppen ezért igen hasznos lehet számunkra megvizsgálni, hogy milyen sajátosságai vannak Jézus engedelmisségének. Ne intézzük el ezt egyszerűen azzal, hogy Ő más, hiszen Isten Fia, hanem keressük meg engedelmisségének titkát.

Engedelmeskedni azt jelenti, hogy nem saját akaratunkat visszük véghez, hanem alávetjük magunkat másvalaki akaratának, és aszerint cselekszünk. Jézus ezt tökéletesen megvalósította földi életében. Tudatosan vállalja – és úgy tekinti ezt, mint küldetésének legfontosabb summázását –, hogy az Atya akaratát teljesítse. „Ime, itt vagyok . . . hogy teljesítsem a te akaratodat, Istenem” (Zsid 10:7, Zsolt 40:7–9).

Már a gyermek Jézus 12 éves korában azt vallja meg szülei és hallgatói előtt, hogy feladata az Atya dolgaiban való foglalatosság. Az a tény, hogy ragaszkodik menyeyi Atyja akaratához, nem gátolja őt abban, hogy földi szüleinek engedelmeskedve, hazatérjen velük Názáretbe (Luk 2:49–51).

Cselekedeteinek mozgató rugójául szolgálatának későbbi idejében is az Atya akaratát jelöli meg. „. . . mert nem a magam akaratát keresem, hanem annak az akaratát, aki elküldött engem” (Jn 5:30).

Olyan erős volt benne ez a küldetéstudat, hogy legyőzte fáradságát, éhséget. Kenyerének, eledelének tekintette az Atya iránti engedelmisséget. „Az én eledelem az, hogy teljesítsem annak akaratát, aki elküldött engem, és bevégezzem az Ő munkáját” (Jn 4:34).

Mi volt Isten akarata, célja Jézussal? Az Úr szenvedő Szolgájáról szóló csodálatos próféciában ezt találjuk: „Az Úr akarata volt az, hogy betegség

törje össze. De ha fel is áldozta magát jóvátételül, mégis meglátja utódait, sokáig él. Az Úr akarata célhoz jut vele" (És 53:10).

Isten minden embert az igazság megismerésére, az üdvösségre akar eljuttatni (1Tim 2:4). Ennek az akaratnak a megvalósulása egyedül Jézus által, az Ő engedelmsége folytán történhetett meg. Vele célba jutott Isten akarata mindazok életében, akik hit által elfogadják.

Jézus istenfiúsága azt is jelenti, hogy Ő egylényegű az Atyával. Akarata tökéletes összhangban állt a testet öltés előtt és a mennybemenetel után is az Atyáéval. Nagyon különös azonban megfigyelnünk, hogy amíg itt élt a földön, szüksége volt arra, hogy imádságban tökéletesen ráhangolódjon az Atya akaratára. Tévedés lenne azt gondolnunk, hogy Ő saját akaratával nem rendelkezett, és úgy élt itt, mint egy „távírányítású robotember”. Nem hasonlíthatjuk Őt a földi irányítóközponttól függő űrhajóhoz sem. Mint tökéletes ember járt-kelt Palesztina poros útjain, és megvalósította Atyja akaratát. Ez azonban nem ment önmegtagadás, harc nélkül. Ezt olvassuk felőle: „Ő testi élete idején könnyörgésekkel és esedezésekkel, erős kiáltással és könnyek között járult az elé, akinek hatalma van arra, hogy kiszabadítsa Őt a halálból. . . . jól lehet Ő a Fiú, szenvedéseiből megtanulta az engedelmséget" (Zsid 5:7–8).

Az evangelisták is följegyezték a Getsemáné-kertben vívott gigászi küzdelmét. Angyal jött erősíteni Őt, amikor tusája olyan nagy volt, hogy verejtéke nagy vércseppekhez hasonlóan hullott a földre (Luk 22:43–44). Ebben a vívódásban született meg Jézus ajkán minden idők legcsodálatosabb nyilatkozata az engedelmségről: „Atyám! . . . ne az én akaratom legyen meg, hanem a tiéd!" (Lk 22:42)

Ne gondoljuk azt, hogy az akarat nélküli vagy akaratgyenge, pipogya emberek erenye az engedelmség. Minél erősebb akaratú valaki, annál nagyobb győzelem, ha le tud mondani saját akaratáról és képes engedelmeskedni Istennek és embertársainak, Krisztus iránti tiszteletből.

Jézus amikor engedelmségéről beszél, annak háttérül nem az Atya hatalmától való félelmét jelöli meg, hanem az Atya iránt érzett szeretetét. Nem igazi engedelmség az, amelyet a megtorlástól, a büntetéstől való félelem kényszerít ki. Az a valódi engedelmség, melynek indítékául semmi más nem nevezhető meg a szereteten kívül.

Jézus ezt a tökéletes engedelmséget mutatta be példaként számunkra. Ezt várja tőlünk is, mint az iránta és az Atya iránt érzett szeretetünk megnyilvánulását. „Ha valaki szeret engem, az megtartja az én Igémet" (Jn 14:23).

A parancsolatokat ismerjük, a halálig engedelmes Jézus példája előttünk van, kövessük Őt!

Toth László

Krisztus mindenütt

A nagypénteki csalódásból a húsvéti hit által fölemelt tizenegy tanítvány várakozó szemmel tekint az áruulás, a tagadás és a halál kinjai fölött diadalmaskodó Úr Jézusra. Az, akit az Atya mindhalálig tartó engedelmességeért méltán magasztalt föl mindenek fölé, most fenségét övéi előtt is föltárva szól: *„Nekem adatott minden hatalom mennyen és földön . . . , és íme én veletek vagytok minden napon a világ végezetéig”* (Mt 28:18, 20).

Két évezred múlt el azóta, és a mai tanítvány szertenézve a világban, csüggedten kérdezi:

– Nem kétkem hatalmad, sem jelenléted a mennyben, büntől és szennytől érintetlen otthonodban, szolgáló angyalaid körében, de Uram, hol érvényesül hatalmad itt a földön? Egyáltalán, látható vagy-e, velünk vagy-e, mint ígérted egykor: örökké?

Sok kicsiny imaházban jártam, ahol néhány szolgálatban elaggott Anna és Simeon képviselt Téged! Helyettük ki beszél majd Rólad, ha az élettel betelve maholnap elhalgatnak ők is? A nagyvárosok forgatagában, tülekedő emberek tömegében is hasztalan kerestelek, Neved sem említették. Ennyire elhagytál minket?

Sok mai tanítvány tépelődik, emésztődik így a világon. Nem egy, hanem milliónyi nekibúsult Illés kesereg az Úr ügyén bankódva, Krisztus vesztét fájlalva: *„Elhagyták szövetségedet . . . egyedül én maradtam . . .”* (1Kir 19:14).

Mielőtt mi is belesodrónánk a világfájdalmas kesergők sorába, álljunk meg egy szóra! Már a hajdankor napjaiban is hamis volt az Úr ügyét sirató panasz, hiszen az „egyetlen” Illésen kívül még hétezer hívő szívében volt igazán úr az Úr, és ma is naponta száz- és százmillió tanú vallja meg szóban és tettel, hogy „Jézus Krisztus Úr” (Fil 2:11). Könyveket tölthetnénk meg bizonyágtételükkel, most azonban mégse róluk essék szó, azt kutassuk inkább, tanúskodhatna-e valami Megváltó Urunkról, ha egyszer kiragadtatnánk ebből a világból mind a Benne hívők, s velük együtt eltűnnének a kifejezetten vallásos rendeltetésű, némán is Róla beszélő intézmények, imaházak, templomok?

Vegyük talán először szemügyre a könyvtárakat! Lapozzuk föl a világirodalom remekeit! Nemcsak a régi, de sok mai keletű írásban is ott találjuk Jézus Krisztus nevét, evangéliumának, goltogai áldozatára épült egyházának tetteit. Dante *Isteni színjáték*-ában, Balassi, Ady verseiben, Dosztojevszkij, Gárdonyi, Čapek műveiben és a polcokon glédába állított sok-sok más könyvben is ott van Krisztus mindenütt.

Ott van a képzőművészeti alkotásokban, Michelangelo döbbenetes erejű képeiben, szobraiban; Dürer rézkarcaival, Barlach faragásaival, Kovács Margit kerámiáival és ezernyi más művész alkotásával a jelenlevő és hatalommal teljes Krisztus prédikál rácsodálkozó szemünknek.

Ott van a zenében is. Évszázadokon át hőmpolyög ezernyi változatban Krisztust hirdető, magasztaló dallam, angyali kórusok szavát idézve a földre. Palestrina, Bach, Handel, Liszt, Kodály és mestertársaik a muzsikában a Megváltó szépségét és dicsőségét hirdetik.

De Úrként van jelen az emberi társadalom fejlődésében is. Igaz, nem bocsátott bosszúálló fegyvert a rabszolgamilliókon elősködő római birodalomra, de kimondatta szolgájával: „*Krisztusban . . . nincs sem szolga, sem szabad . . . mindnyájan egyek vagytok a Krisztus Jézusban*” (Gal 3:28). Ez lett az a kovász, amelynek hatására végül is megérett a gondolat és megdöntötte az Isten képe és hasonlatosságára teremtett ember méltóságát meggyalázó rabszolgaságot, és kétségessé, majd napjainkban tarthatatlanná tett minden szolgaságot, elnyomást. És ha bárhol kimondják a szót: *béke*, a Benne megjelent isteni akaratot idézik, amely a betlehemi mezők fölött mennyei szózatként hallatszott: „. . . a földön békesség és az emberekhez jóakarát” (Lk 2:14).

A gyermekekhez lehajló szeretete él a gyermekintézményekben. A kórházak is az Ő nyomorultakat mentő szánalommal közelítő útját idézik. A jog paragrafusaiban is föllelhetjük nyomát, az irgalmat kifejező, a bűnösök javulását remélő megfogalmazásokban.

KRISZTUS MINDENÜTT. Még a nagyvilág térképén is ott a neve. Nemcsak azokkal az elnevezésekkel, amelyek Rá utalnak közvetlenül, de pl. a mostanában nyugtalanító hírekkel jelentkező Salvador (jelentése: Megváltó), hanem úgy is, hogy létezik egy olyan földrésznyi nagy ország, amely a Hegyi Beszédben megfogalmazott igének köszönheti nemzeti függetlenségét. Az angol gyarmatként elnyomott India úgy vívta ki szabadságát, hogy akadt egy ember, Gandhi, aki bár nem volt keresztyén, de a keresztyéneket megszégyenítő következetességgel ragaszkodott Krisztus szavához: „Ne szálljatok szembe a gonosszal!” (Mt 5:39)

Hitt e szónak, és megtanította népét is arra, hogy miként csorbíthatja ki a kegyetlen elnyomás minden fegyverét az ellent nem állás krisztusi eszméjével. A fegyvertelen milliók elől végleg meghátráltak az állig fegyverzett bitorlók. És a volt koronagyarmat a szabad népek nagy családjába léphetett.

*

KRISZTUS MINDENÜTT. Ha eltávozna mindabból, amiben e vázlatos szemle során is fölismerhettük Őt, egyik pillanatról a másikra megszegényedne a világ. Kifosztottan ásítaná a könyvvállványok. Zeneművek színéjává nem élvezhetné soha többé szépre szomjas lelkünk. Szobrok, képek

hiánya kopárrá tenné a világot, de hová lehetnénk, ha eltűnnének az intézmények, ember-farkas vadságunkat szelídítő törvényeink? – De ezt a rémlátást elűzi szava, ígérete, világunkból semmi sem távolíthatja el! KRISZTUS MINDENÜTT! Nemcsak tegnap és ma, de „*minden napon a világ végezetéig!*”

Körülöttünk mindenütt Krisztus visszatükröződése lelhető fel. Ez a bűn alá rekesztett világ történelmének hódolásra kész tető, megmagyarázhatatlan csodája. Lehet-e ennél valami több, fokozhatnánk-e még ezt tovább?

Krisztus bennem, benned és bennünk! Ez a többlet! Más minőség, az igazi, amiért valójában eljött az idők teljességében e világra; visszatükröződés helyett élő, isteni jelenlétének megvalósulása: bennem, benned, bennünk . . . Az egyszülött Fiú dicsőségének teljessége, régen áhitott boldogságunk kivirágása!

Győri Kosnél

Így látták Jézust

Jézus az Alfa és az Omega. Benne találkoznak legellentmondóbb gondolataink. A néger feketének látja Őt, a gyermek a legjobb barátját ismeri fel. Benne, a bölcs Benne látja meg a legbölcsebbet, de aki igazán találkozik Vele, megtanulja maradéktalanul rábízni életét.

Ő nemcsak a tudatlanoké, hanem a legbölcsebb ember is Benne találja meg minden ismeretének forrását.

J. W. Goethe (1749–1832), a világirodalom egyik óriása így ismerte meg őt: „Az életben úgy jelenik meg Jézus, mint valódi filozófus – ne botránkozzatok meg ezen a kifejezésen! –, mint egy bölcs, a szó legmélyebb értelmében: megáll a maga pontján; megjárja az útját; és miközben az alant levőt magához felemeli, miközben a tudatlanokat, szegényeket, a betegeket részeseivé teszi bölcsességének, gazdagságának, erejének, és ezért már-már úgy tűnik, hogy egy szinten van velünk, aközben más oldalról nem tagadja meg a maga isteni eredetét: Istennel egyenlővé meri magát tenni, igen: mert merte magáról kijelenti, hogy ő Isten. Így ifjúságától fogva csodálatba ejtette környezetét, ennek egy részét megnyerte a maga számára, a másikat pedig maga ellen ingerelte.” Ebből az 1770. április 12-én kelt naplójegyzetből megtudjuk ennek az érdekes gondolatnak a forrását is. Krisztus fényében így vall önmagáról Goethe: „Az vagyok, aki voltam, csakhogy Urammal, Istennel és az ő szeretett Fiával, Jézus Krisztussal valamivel jobban állok. Ebből következik, hogy valamivel bölcsebb vagyok, és megtapasztaltam, hogy mit jelent ez: »A bölcsesség kezdete az Úrnak félelme.«.”

R. Wagner (1813–1883) éppen az ellenkezőjét látta Krisztusban.

„A keresztyén vallás megalapítója nem volt bölcselő, hanem isteni személy; tanítása az önkéntes szenvedés vállalása volt; benne hinni annyi volt, mint Őt követni; és a megváltásban reménykedni annyi volt, mint a vele való egyesülést keresni.

A legszegényebbek, a világ által legmegvetettebbek között jelent meg az Udvözítő, hogy a megváltás útját immár nemcsak tanítások által, hanem a saját példája által mutassa meg: vérét és testét adta, mint végső és legmagasabb értékű engesztelő áldozatot, minden bűnös módon kiontott vérért és megtört testért. Ezért nyújtotta tanítványainak a bort és a kenyeret: »Ezt cselekedjétek az én emlékezetemre.« Ez a keresztyén hit legfőbb segítőeszköze: ennek gyakorlásával a Megváltó minden tanítása megvalósul.”

Aki viszont igazán találkozott vele, *Pascallal* együtt így fohászkodik: „Mennyei Atyám! Nem kérek Tőled egészséget vagy betegséget, életet vagy halált, hanem azt kérem, hogy egészségem is, betegségem is, életem is, halálom is szolgáljon a te dicsőségedre és az én üdvösségemre, mert egyedül Te tudod, mi szolgál javamra. Te vagy Úr egyedül, add meg vagy vedd el, amit akarsz, de cselekedd, hogy a Te akaratod az én akaratom is legyen. Ámen.”

*

Zsidó szemmel Jézusról. Dr. Henry Brandt genfi zsidó rabbi előadást tartott a zsidók Jézusról alkotott képéről. A néves rabbi szerint a XIX. század elejéig Jézus — a keresztyének magatartása alapján — a győzelmes, de ugyanakkor az irgalmatlan egyház jelképe volt. Ennek történeti alapja az, hogy a keresztyének megfordították a keresztet és kardként szegeztek a zsidók ellen. A zsidók egyenjogúsítása mintegy kétszáz éve nyert polgárjogot Nyugat-Európában. Ez lassan megváltoztatta a helyzetet és ma a legszabadelvűbb zsidó réteg még ha nem is ért egyet Jézus messiási igényével, Jézust „Izráel népe kiemelkedő, ha nem is páratlan alakjának ismeri el”.

H. Brandt rabbi megállapításaival tartalmilag nincs mit vitatkoznunk, hiszen a keresztről való beszéd ma sem mindenkinek erő, lehet bolondság is (1Kor 1:18). De van ennek a hírnek egy elgondolkodtató vonása is. Jézust karddal és erőszakkal senkivel sem lehet elfogadtatni, még akkor sem, ha a kardot a keresztből formáltuk. Ha megtéretlen énünk bosszúját Jézussal akarjuk igazolni, belőle csinálunk bálványistent és szent nevét gyalázzuk.

Szigeti Jenő

A mélypont: csúfos kereszthalál

Filippi 2:8

Jézus egész életútja szenvedés és megaláztatás vol. Olyan mértékű, hogy mi azt át sem tudjuk érezni. Aki egész életét szegényes, piszkos putriban töltötte, nem tudja mit jelent ebben a putriban lakni annak, aki tiszta, kényelmes és komfortos lakásban élt korábban. Így mi sem tudjuk megérteni soha, hogy mit jelentett Jézusnak, aki otthonos volt az Isten dicsőségében, akinek életeleme az Isten szentsége és tisztasága volt, magára venni embervoltunkat, beköltözni emberi problémáink közé, hogy azokban társunk legyen.

Az Ige azt mondja, hogy ennek az egész útnak az indítéka a szeretet volt. Jézus azért jelent meg közöttünk, hogy képe legyen az Isten utánunk vágyódó szeretetének. Ez volt megaláztatásának titka. Ennek a megaláztatásnak legmélyebb pontja a keresztség volt. De egyben ez Isten szeretetének legnagyobb bizonyítéka is.

Egy hívő édesapa felesége hirtelen halála után magára maradt serdülőkorú fiával. Nem volt köztük jó viszony. Az apa gyakori türelmetlenségével, kemény büntetéseivel elhidegítette magától fiát a korábbi évek alatt. Amíg az édesanya közöttük volt, nem ütközött ki különösebben az ellentét. Az anya jelenléte összetartotta a kis családi háromszöget. De most, az édesanya halála után, az édesapa hirtelen rádöbbsent, hogy tulajdonképpen semmiféle kapcsolata sincs fiával. Alig tudtak egymással szót érteni, a fiú sokszor félrehúzódva, szótlánul rendezgette bélyeggyűjteményét, vacsorához is alig akart leülni apja mellé. Az édesapa imádkozni kezdett viszonyuk javulásáért, és egyszerre megvilágosodott előtte, hogy az ő mulasztása az oka minden bajnak. Magára vállalta ennek terhét az Úr előtt, és olyan szeretetet kapott Istentől fia iránt, amelyet azelőtt soha nem ismert.

Ettől kezdve fiának nemcsak apja, hanem anyja is igyekezett lenni: esténként, nehéz munkája után, meleg vacsorával várta, rendszeresen elkészítette a tiszta fehérneműt, a szeretetnek sokféle jelével vette körül. A gyerek eleinte csodálkozott, azután kezdte kipróbálni ennek az új helyzetnek, a szeretetnek valódiságát. Sokszor egészen különös formát öltött a magatartása. Az apa – ő maga mondta el az esetet – Istentől kapta ezt a szeretetet, és állta a próbát. A fiú lassan felengedett. Két év múlva, egy beszélgetés után az apa együtt imádkozott fiával, és a gyerekből szinte fuldokolva, zokogva tört fel először a kiáltás: „Jézus!” Egy nagy változásnak első hangja volt ez. A csata eldőlt.

A fiú zabolátlan kitéréseit, provokatív magatartását nem volt könnyű elviselni. Sok imádság, az Úr előtti ismételt megalázkodás kísérte ennek a

két esztendőnek váltakozó eseményeit. De a legnehezebb órák voltak az Isten megújult szeretetének legékesebb, legmeggyőzőbb bizonyítékai is. Ezek a hétköznapi eseményekből kirívó esetek emlékeztettek mindig arra, hogy a szeretet valódi, építeni lehet rá, és ezek az élmények lassan elolvasztották a jeget a csalódott, megkeseredett fiú körül.

A golgotai kereszt az emberiség történetének ilyen kirívó eseménye. Nem azért, mert ártatlan embert végeztek ki rajta. Nem Jézus volt az első és nem is az utolsó, akit hamis vádak alapján megkínóztak és kivégeztek. Jézus azonban teljesen bűn nélküli volt, ezt még legmegátalkodottabb ellenségeinek is el kellett ismerniük. Amikor arról volt szó: „Ki vádol engem bűnnel közületek?” Nem volt, aki válaszolni tudott volna, nem tudtak bűnt mondani föléle.

Az egyedülálló Jézus kínhalálában az, hogy Isten képét feszítettük meg Benne! Nemcsak ártatlan vagy igaz embert, hanem azt, akiben az Isten önmagát mutatta meg, a saját képmását jelentette meg közöttünk, bemutatva benne tisztaságát, szentségét, igazságát, az emberek iránt való szeretetét és megtartó erejét! Az Isten volt Benne látható, és ezt vetettük ki magunk közül. Istennel szemben belénk gyökerezett teljes ellenségeskedésünk felázadt ellene, nem bírtuk elviselni jelenlétét; a farizeusok és főpapok az egyetemes emberiség képviselői voltak, kifejezve azt, amit minden ember az ő helyükben hasonlóképpen tett volna. De a szeretet, szeretet maradt! A szenvedéstörténet fölött mindvégig ott állt Jézus komoly szava: „E pohár amaz új szövetség vére, amely kiontatik sokakért a bűnöknek bocsánatára.” Azokért, akiknek dühe megöli őt néhány órával később, közvetlen kínzóiért is így imádkozik: „Atyám bocsásd meg nekik, mert nem tudják mit cselekszenek.”

Ez a szeretet bizonyítéka. Jézust nem az erőszak tartotta a kereszten, hanem az emberhez való szeretete. Valahányszor erre a „mélypontra” nézek, mindig újra meggyőződom róla, mit jelent Istennek irántunk való szeretete. Erre bizonyosan fel lehet építeni életsorsomat s a tiédet is. Ez a kereszt mélypontjával megpecsételt, rendíthetetlen szeretet.

A kereszthalál másík, újra és újra olvasható kijelentése, hogy az „a mi bűneinkért” történt. Meglepő szó, éppen ennek a halálnak borzalmassága, a „mélypont” mélysége miatt: mit vétettem én, hogy ilyen rettenetes áldozatot követelt? Grünwald (Luther korai kortársa) megrázó, megdöbbentő módon festi meg oltárképén ezt a megfeszített Krisztust: a kintől eltorzult, tövisekkel eléktelenített test függ a kereszten, fején hatalmas töviskorona, aminek tövisai még holtában is a Megfeszített húsába mélyednek, kezei görcsbe rándulva, az ég felé fordulva merevedtek meg a hatalmas szögek okozta kínban. Valóban megrázó kép. Micsoda bűn az, amiért ilyen rettenetes módon kellett bűnhődnie? Hisz nem loptam, nem csaltam soha; mindig rendes életet éltem! Ez a „rendes élet” került a kereszten ítélet alá. Nem azok-

ról a vétkekről van itt szó, amelyeket az emberi igazságérzet is méltán elítél vagy az igazságszolgáltatás eszközeivel üldöz. Ezek a cselekmények az Ige szerint csak gyümölcsei annak a mélyen gyökerező, ősi bűnnek, amelyikről a Biblia beszél: elfordultunk mennyei Atyánktól, „mindnyájan mint juhok eltévelyedtünk, kiki a maga utára tértünk”. Istentől elfordult, az isteni életől elidegenedett (Ef 4:18) életünk, ahogyan a magunk feje után a magunk életét keressük – maga ez az, amit az Ige bűnnek nevez és amiért az Isten Fiának a mélypontra kellett jutnia. Nem a tételes bűn maga, hanem az Isten nélküli voltunk a bűn! Ha a keresztre nézek, azt mondom: iszonyatosság az, amiért így kellett bűnhődnie! És ez az iszonyatosság: én magam vagyok. A keresztt „mélypontján” ismerem fel magam.

Hadd említsek egy példát a magam életéből: a zöld lámpára meglódtult kocsisort már-már beérve igyekeztem felzárkózni a többi autó után, hogy a „zöld hullám”-ba még beleférjek, és így mehessek át folyamatosan a belvárosban. Pécs fő közlekedési útvonalán történt ez, még évekkel ezelőtt. A kocsisor – két-két sávra osztott széles útvonalról lévén szó – a belső sávban haladt, s én a nyomukban. Jól láttam, hogy előttem kb. 150–200 m-re egy gépkocsi áll a külső sávban, közvetlenül az utcasarok előtt (ahol egyébként „zebra” is volt), de nem sok ügyet vettem rá: nyilván vár valakire – gondoltam. Csak akkor hűlt el bennem a vér, amikor az álló kocsival már szinte egy vonalba érve láttam, hogy egy idős néni iramodna ki a kocsiz mögül (a védelmet nyújtó „zebrán”!) az úttestre, engem meglátva ijedten visszahőköl – és ez a mozdulat elég volt arra, hogy ne váljak gyilkosává. Kb. 2 km után utolért az álló autó vezetője – civilben levő rendőr volt –, és akkor derült ki, hogy ő már eleve azért állt meg ott, hogy a néni útjába adjon az úttesten át. Mikor a kocsisor egy pillanatra megszakadt, a néni nekilódult – és majdnem beleszaladt az én autómbe. Emberileg érthető a helyzet (a rendőr meg se büntetett), csak egy csekélyke vétség – és soha életemben nem tudtam volna felmenteni magamat az alól, hogy gondatlanságból emberi életet oltottam ki.

Emberileg magyarázható, csekélyke dolog, de az emberi jog sem mentett volna fel vétkességem alól. Még ma is elborzadok ha arra az esetre gondolok.

Amikor az Isten Lelke rám nehezíti Istentől elszakadt, elidegenedett életem terhét, amikor az „emberileg érthető” kibíratatlan iszonyattá lesz, akkor megértem ennek a „mélypontnak” okát és súlyát. És akkor nyugodtan megállhatok: ezért a „mélypont”-ért ment fel engem az Isten! Ezért a kereszttért vagyok szabad!

Hecker Frigyes

Isten felmagasztalta őt

Filippi 2:9

Jézus Krisztus felmagasztaltatása már a kereszten megkezdődött, attól a pillanattól fogva, amikor megtette „zárójelentését” az Atyának: „Elvégeztetett” (Jn 19:30). Keresztje ugyanis nem csupán megaláztatás volt. Ő maga mondta korábban, hogy „amikor feleméltetem – tudniillik a keresztre – mindenedet magamhoz vonzok” (Jn 3:14; 8:28; 12:32–33). S valóban megkezdődött e csodálatos vonzás, mert ez hódoltatta meg előtte az egyik latrot, a római századost, és sokakat (Lk 23:40–48; Mt 27:54), mert „ki Jézust keresztjén hittel szemléli, üdvhöz jó azon órában”. Sőt hódolni kezdenek az így „felmagasztalt” Megváltó előtt az ellenséges tábor kellős közepéből, az Őt halálra ítélő nagytanácsból is: Nikodémus és Arimáthiai József (Jn 19:39; Lk 23:50–53). Akik életében nemigen vagy egyáltalán nem mertek mellette kiállni, azok megsejtik az Ő váltságáhalála magasztos áldozatát, és tettekkel tesznek bizonyosságot róla.

Az ókori kelet legnagyobb királyait megillető temetésben részesítik, amikor Nikodémus 100 fontnyi kenetével balszamozzák be testét, úgy akarván emberi módon maradandóvá tenni emlékét, mint az egyiptomi fáraókéét. Olyan királyi, tiszta fehér gyolcsba takarják, amilyen életében soha nem takarta testét. Mintha ezzel is Isten szándékát valósítanák meg, aki még így sem engedi, hogy az ő Szentjének teste „rothadást lásson” (ApCsel 2:27). Ezért kéri el a keresztről a holttestet Arimáthiai József tudván, hogy a keresztről lekerülő hullák a főváros szeméttelépére, a Gyehennára kerülnek a dögmadarak és férgek martalékául. Arimáthiai József által is felmagasztalta őt Isten, hiszen azt adja át neki, ami az ember számára halála után is érték, amely emlékét hivatott megőrizni: családi kriptáját.

Felmagasztaltatásának következő állomása dicsőséges feltámasztása. Az ember legfélelmetesebb, mindenkit legyőző ellenségétől nem félnek az Úr lepecsételt sírját őrző katonák, hisz birodalmat szerző és fenntartó hadjárataik során százszor is szembenéztek vele. De azzal szembenézni, akinek sírból kiszálló lépteit földrengés robaja visszhangozza; aki utolsó ellenségünket, a halált is legyőző erejében ragyog fel a halhatatlan szellemi test ember szem nem látta káprázatos öltönyében, az előtt összeomlik minden korhadt emberi erőlködés, a fegyverek hatalmának évmillió véres bálványá, s még jó, ha megvert kutyákként nyuszítva elmenekülhetnek a Krisztus fényében leűnt hatalom képviselői. Pedig az őrhely elhagyásáért halálbüntetés, keresztre feszítés jár. De aki abszolút győztesen kilépett a húsvéti sírból, az még a halálnál is félelmetesebb: az előtt nem állhat meg, aki ellensége, hiszen Isten már most megkezdte az ő ellenségeit lába elé vetni (1Kor 15:25), mint azt is, aki később a damaszkuszi úton próbálta felemelni kezét ellene

(ApCsel 9:3–6). Bizony felmagasztalta őt az Isten, s erről ő maga is bizonyoságot tesz húsvéti győzelme után: „Nékem adatott minden hatalom mennyen és földön!” (Mt 28:18)

Meghordozza itt múltó világunkban ezt a megdicsőült testet, hogy lássák, tapintsák tanítványai: milyen lesz örökkévaló létformájuk. Felmagasztalja őt Isten tanítványai előtt, akik közt volt hitlenebb a legmodernebb embernél is, mert míg ez így beszél: „Hiszem, ha látom”; addig az így: „Akkor sem hiszem, ha látom, még a saját szememnek sem hiszek!” De amikor meglátja a megdicsőült krisztusi testen is örökre látható gyógyító sebeket (És 53:3; Jn 20:28), olyan nevet mond ki Tamás, mely egyedül az Űristent illeti meg, s mely megrendült örömmel magasztalja magáénak ezt az örök Jézust: „Én Uram és én Istenem”! Kell a tanítványoknak ez a feltétlen bizonyosság, ez az átütő erejű hit a kezdődő világmiszióhoz, hogy tudják: nem akárkinek szolgáltak eddig és nem akárkinek a parancsát teljesítik ezután (Mt 28:18–20), hogy hitük tudássá érlelődjék és életformává alakuljon a nagy jövő senkit meg nem szégyenítő reménységében: „Tudom, kinek hittem, és bizonyos vagyok benne, hogy ő az én őnála letett kincsemet meg fogja őrizni ama napra” (2Tim 4:12), az én feltámadásom várva várt napjára.

De még a feltámadás sem végső állomása az Ű felmagasztaltatásának. A tanítványok szeme láttára felvitetik a mennybe. (Lk 24:51, ApCsel 1:9). Ugyanezt az igazságot Pál még egyetemesebben fogalmazza meg a Szentlélek kijelentése nyomán: „... fel is ment minden égnél feljebb, hogy a mindenséget (kozmoszt) betöltse” (Ef 4:10). Megdicsőült szellemi testében (1Kor 15:44) felmagasztaltatásának olyan távlatai vannak, melyeket felfogni alig képes az emberi elme, hiszen egy ilyen „test” képes betölteni a kozmoszt, és ezzel egyszerre jelen lenni mindig mindenütt „testileg”, azaz valóságosan. Már a mennybemenetel pillanata elárulja, hogy valami csodálatos isteni felmagasztalásban van része Urunknak, hiszen a „felhő”, amely eltakarja őt a tanítványok csodálkozó szeme előtt, már az Űszövetségben Isten dicsőségének a megjelenésével kapcsolatos. Krisztus ilyen felmagasztaltatása a feltámadás és mennybemenetel tényeivel és ezeknek következményeivel, az anyagnak és a testnek világhódító megdicsőülését jelenti az isteni Szellem uralma alatt. Felelet ez a krisztusi felmagasztaltatás néhány mai gúnyolódó vádjára, mely szerint a menny „sűritett uralom”. Ilyen test birtokában éppen az ellenkezője: lélektágító szabadság, csodálatos változatosság és örökös öröm.

Igaz, hogy a szellemi világ más dimenziókkal rendelkezik, mint ez az anyagi, mégis kénytelenek vagyunk a meglévő, a viszonylag ismerős fogalmakkal kifejezni az ismeretleneket, s legalább ködös hasonlatokként fölhasználni őket. Ilyen értelmű az alábbi gondolatsor. Bármennyire csodáljuk az emberi elme és a technika előretörését, az űrhajók útja legfeljebb millimétereket jelent a viszonylagosság világában a végtelen világűrben. A hozzánk leg-

közelebb levő állócsillag a Proxina Centauri 4,27 fényévre van. Hány fényévrre van akkor a legtávolabbi? És melyik csillagász tudja, hogy melyik a legtávolabbi? Az idézett Ef 4:10 azonban azt állítja, hogy ezt a mérhetetlen világmindenséget Jézus dicsősége betölti. Mi a sok ezer és sok millió fényévnire levő csillagrendszerek kozmoszában élünk. És ez mindössze csak a tér!

A szellemi testtel rendelkező halhatatlan Úr azonban minden űrhajó nélkül, úgy amint van, közvetlenül behatolt ezekbe a világokba is, mert Isten felmagasztalta Őt azáltal is, hogy Úrrá tette a gravitáció, a súly, a súlytalanság, bolygók, csillagok, csillagrendszerek, tér és idő ismert és ismeretlen törvényei felett.

Krisztus felmagasztaltatásához tartozik az is, hogy az Isten „ajándékozott neki olyan nevet, mely minden név felett való”. Örök időkre nézve is teljesítette tehát az ésaíasi prófécia ígéretét, mely szerint „hívják az Ő nevét csodálatosnak, tanácsosnak, erős Istennek, örökkévalóság Atyjának, békesség fejedelemének! Uralma növekedésének és békéjének nem lesz vége . . .” (És 9:6–7). A név minden időben annak a személyiségét is jelenti, akit jelöl. Senkinek olyan gazdag és sokoldalú áldott személyisége nem volt a földön, mint Jézusnak. Erről tesznek bizonyosságot a különböző bibliai szókönyvek, melyek hosszú listákat sorolnak fel Krisztus neveiről. De ha csak az evangéliumokban említett neveknél maradunk, azok is bőséges gazdagsággal szolgálnak. Méltán ujjongunk fel az énekíróval: „Ó, mily kedves név ez, Jézus!” Legtömörebben azonban, minden más nevet magában foglalóan jelzi az idézett fejezet 11. verse ezt a nevet: „Jézus Krisztus ÚR!” Mivel nem tekintette zsákmánynak, hogy Ő preegzisztenciájában (földre születése előtti életében) Istennel egyenlő, miután elvégezte földi küldetését, újra egyenlővé tétetett az Istennel, hiszen az „ÚR” név eddig csak az Atya-ÚR-Istent illette meg. Ennek az ÚRnak felénk forduló arca a megváltó szeretet. Nem véletlenül vallja róla az apostol, hogy nincsen az ég alatt és a föld felett más név, aki által üdvözülhetnénk, csak az ÚR Jézus neve (Vö. ApCsel 2:36; 4:12).

További felmagasztaltatásához tartozik még az Atya jobbán való uralkodása, dicsőséges eljövetele, utolsó ítélete és örökkön-örökké való uralkodása. De mindez a felmagasztaltatás nem önmagáért van, mint ahogy megaláztatása sem önmagáért volt, hanem értünk. Feltámadása is értünk volt, hogy első zsengeje legyen azoknak, akik az Úrban haltak meg (Jel 14:13), hogy az utolsó trombitaszóra mi is feltámadjunk. Mennybemenetele is a mi elragadtatásunk előképe (1Thes 4:16–17). Dicsőséges eljövetele is értünk történik, hogy vele együtt uralkodjunk, s nekünk is részünk legyen még szellemi lények (angyalok) megítélésében is (1Kor 6:3). Uralkodásából nekünk is részt ad, mert „aki győz – mondja a felmagasztalt Úr –, megadom annak, hogy az én királyi székembe üljön velem, amint én is győztem és ültem az én Atyámmal az Ő királyi székében” (Jel 3:21).

Balog Miklós

Nevére minden térd meghajoljon

Filippi 2:10

Azok a fizikusok, aki eddig a legjobban belelátta a világ szerkezetébe, mint pl. Einstein vagy Heisenberg, kijelentik, hogy csak egy kis bepillantást kaptak a csodálatosan felépített, de soha meg nem ismerhető világegyetembe. Meghajoltak az ismeretlen, de valóságos és csodálatos Teremtő előtt.

A világ a láthatatlanból állott elő. Ebből a felettünk álló, érzékelhetetlen világmindenségből jött e földre az „idők teljességében”, az a „názáreti Jézus”, aki „felkent” volt az idők kezdete óta, amint a Zsidókhoz írt levél 1:9 verse mondja: „Felkent téged a te Istened örömmel olajával a te társaid felett.” Közel kétezer éve jött közénk és azóta velünk van.

Csodálatos életpályája volt. A mennyben örökölte a Fiú nevet. „Annyival kiválóbb lévén az angyaloknál, amennyivel különb nevet örökölt azoknál.” (Zsid 1:4) Amikor a Bibliában azt olvassuk, hogy az ő neve „minden név fölött való” – vagyis olyan rendkívüli hatalommal, hatással bír, amely mindenkit előbb vagy utóbb meghajlásra, elismerésre, meghódításra, leborulásra kényszerít, akkor előbb meg kell értenünk, mit jelent az, hogy egy név adatik valakinek. A név attól függ, hogy milyen az élet. A név ma már nem mond szinte semmit. Kezdetben nem így volt. Minden név megfelelt a viselőjének. Ma már legfeljebb megmosolyogjuk, ha egy magas termetű embert Kisnek hívnak, de nem ütközünk meg rajta. A Biblia emberei kezdetben jellemző neveket kaptak. Később megváltozott ez a gyakorlat.

Isten Fiának kezdetben volt neve. „Én leszek néki Atyja és ő lesz nékem Fiam.” (Zsid 1:5) Az angyal név annyit jelent: küldött. De jött valaki, aki az Atyától örökölte a nevet, ez lett a neve: Fiú. Csak sejtjük, micsoda hatalma volt a Fiúnak, az Úrnak, akinek királyi széke mindörökké megáll. Ki volt tehát, Aki jött? Isten Fia volt és Isten volt.

Amikor eljött erre a földre, erre a világra, megváltozott. Egy másik név várta, amelyet az angyal közvetített az ő anyjának. Ez a név: Jézus. Jelentése: az Úr a megtartó, a szabadító. Mózes főemberei között volt egy, akit Hóseásnak hívtak. Ő harcolt először az amelekitákkal és győzött. Mózes ezt a Hóseát, a Nun fiát nevezte Józsuének (4Móz 13:17). Mindkét név, a Józsué is, a Jézus is elterjedt a zsidók között. Az Ószövetségben utoljára Zakariás könyvében olvasunk egy főpapról, akit Józsuának vagy Jehósuának hívtak.

A Názáreti Jézus, aki Máriától született Betlehemben, ezt a nevet kapta, hogy ő szabadítsa meg a népét bűnéből, mint Isten Szabadítója, a Megtartó. Ő teljesen megfelelt ennek a névnek.

Először odaadta a mennyei életét, leszállt a földre. Az Isten Fiából Ember Fia lett. Kisebbé tétetett az angyaloknál – olvassuk a Zsid 2:7-ben. Be-

állott a Jordánba, hogy emberségét is halálba adja. „Amikor olyan állapotban találtatott, mint ember, megüresítette magát, rabszolgaformát vett fel . . .” (Fil 2:8) Megalázta, lealacsonyította magát egészen a halálig. A keresztfán, a római bitófán lelte halálát. Ez a szégyenletes vég a lehetséges legalsó pontja egy életpályának ezen a földön. Ez lett az Isten Fiából. De ezáltal az igaz Jézus megmentette, megtartotta a világot. Betöltötte, amit a neve jelent: Megtartó, Szabadító.

A zsidók várták a Megtartót, a Felkentet, a Messiást. A Messiás szó görög megfelelője Krisztus. Ez volt az Ő új neve. Felkente Őt az Atya, ő már Krisztus volt, amikor a földre jött, így adta hírül a pásztoroknak az angyali szöveget. „Született néktek ma a Megtartó (vagyis az igazi Jézus), ki az Úr Krisztus, a Dávid városában.” (Lk 2:11) Péter is azt mondja róla: „Úrrá és Kiszussá tette Isten, azt a Jézust, akit ti megfeszítettetek.” (ApCsel 2:36) Krisztus volt az új neve, de uralma még rejtve volt. Ezért dorgálta meg a démonokat, akik kiáltozták: „Te vagy a Krisztus!” Még nem volt itt az ideje. A Szent Szellem még csak egyeseknek jelentette meg, hogy Ő a Krisztus, az Isten Fia. Péter és Márta tudták róla. Vallomást is tettek erről. De a sokaság Pilátus előtt még vádolja: „. . . hogy a király Krisztusnak mondja magát”. (Lk 23:2) Az egyik lator is hallott erről, mert így szól hozzá: „. . . ha te vagy a Krisztus . . .” Ez azt jelenti, hogy Ő uralkodik. Eljött a győzelem órája a kereszten. A felemeltetés a mélypontról indult el. A felmagasztalás a halálból az új, győzedelmes életre. Előbb a hegyre, azután a mennybe, azután a trónra. Nem Jézus többé csupán, pünkösöd óta Isten Szent Szelleme így jelenti ki nekünk: *Úr Jézus Krisztus*. Ez lett a neve.

Az evangéliumokban még Jézus, a názáreti. Azok, akik vele voltak testi életében, így nevezik: Jézus Krisztus. Először mint Jézust ismerték meg. Hogy Ő Messiás, Krisztus, azt a feltámadásában tanulták meg. Pál apostol először a mennyei dicsőségben ismerte meg az Urat. Az ő tapasztalata „fordított” volt, mint a többi apostolé. Gyakran így ír róla: *Krisztus Jézus*, a Felmagasztalt.

Ez a Jézus tehát, aki Máriától született, „Krisztusnak neveztetett”. A Krisztus nevet Ő, mint győztes kapta. Aki a Krisztus névben él, az Ő hatalmában is él. Jellemét és hozzánk való viszonyát is mutatja ez a név. Pál ezt a Krisztust hirdeti. A Kolosséi levélben arra figyelmeztet, hogy a mi életünk a Krisztusban van elrejtve. Mi Őbenne, Ő mibennünk. Ez az egyvéltel rányomja a bélyegét a mi életünkre. Amikor szerinte járunk, Őt magát látjuk magunk előtt, nyomdokaiban kívánunk járni, jelleme szerint élni. Ezért nevezték Jézus követőit először krisztusiaknak, keresztyéneknek. A keresztyén Krisztushoz hasonló ember, Krisztus követője.

Sokakkal együtt meg vagyok győződve, hogy a Filippi levélnek az Ő nevére vonatkozó kijelentését akkor értjük helyesen, ha a Krisztus névre gondolunk. Amikor Ő megalázta magát, Isten felmagasztalta. Fölemelte és

ajándékozott Neki egy olyan nevet, amely minden név felett való, hogy Jézusnak erre a nevére, a Krisztus névre minden térd meghajoljon, mennyeieké, földieké és föld alatt valóké. A mennyei angyalok, a földön élők és azok, akik elaludtak. Minden nyelv vallani fogja, hogy ez a Jézus – Krisztus lett, Úr, az Atya Isten dicsőségére.

Akik Krisztus követői, azokra jellemző az Ő uralma. De az ellenség sem marad tétlen. Az Úr Jézus figyelmeztet, hogy sokan jönnek majd az Őnéki adott Krisztus névben – akik ámtítók. Azt is mondja, hogy sokan fogják Őt Úrnak hívni, de nem cselekszik az Ő akaratát, nem fogadják el az Ő uralmát az életükben. Az Úr Jézus sem fogadja el a látszat „uram-uramozást”. János apostol figyelmeztet, hogy az Úr most is ítélő bírása életünknek, nem lehet tisztelet és félelem nélkül, pajtáskodó hangon szólítani, Krisztussá lett, megdicsőült, hatalmát gyakoroló Úr. Mint az ő szeretetének legyőzöttjei, önkéntes fogságot vállaltunk – ezért vagyunk csodálatosan szabadok. Önként valljuk Őt Urunknak, Krisztusunknak. Egyéni és közösségi életünkben, belső fejlődésünkben és külső, gyakorlati megmozdulásainkban az Ő szava, gondolata, lénye az irányítónk. Először a mi szívünkben akarja véghezvinni az Ő tervét, Lelke vezetésével. De ennek a világnak is csodálatos helyreállítását tervezett és azt véghez is fogja vinni.

A mi legmagasabb elhívatusunk, hogy Ővele és Őbenne Istent magasztaljuk, a szívünk imádatával, meghajlással legyen telve a mi Urunk Jézus Krisztus csodálatos neve iránt.

Pócsy Ferenc

Minden nyelv vallja

Filippi 2:11

A Szentlélek ihletéséből eredő, gyönyörű ősi Krisztus-himnusz záróakordja ez a kijelentés és felszólítás: „MINDEN NYELV VALLJA, HOGY JÉZUS KRISZTUS ÚR, az Atya Isten dicsőségére.” Isten kegyelmének munkája nyomán az ember eljuthat arra a felismerésre, hogy Jézus Krisztus Úr. De a Szentlélek munkája az is, hogy a kegyelembe fogadott ember csatlakozhat azoknak seregéhez, akik megvallották és a jelenben is megvallják, hódolattal és hálaadással: Jézus Krisztus Úr.

Krisztus egyházának és minden egyháztagnak komoly kérdése, hogy miként tegyen vallást hitéről és az ebből fakadó örök reménységéről e világban, abban a környezetben, amelyben él. A hit megvallása még Jézus tanítványai számára sem volt könnyű feladat.

Az Úr Jézus jól tudta, miként vélekednek róla kortársai, mégis megkérdezte tanítványaitól: „Kinek mondják az emberek az Emberfiát?” Az őszinte válasz után így folytatja a kérdést: „Hát *ti* kinek mondotok engem?” (Mt 16:13–15) Majd egy másik alkalommal, amikor a tágabb tanítványi körből is sokan visszavonultak, mert kemény beszédnek minősítették tanításait, ezt kérdezte a még maradóktól: „Ti is el akartok menni?”, Simon Péter tanítványtársai nevében is válaszolt: „Uram, kihez mehetnénk. Örök élet beszéde van nálad. És mi hisszük és tudjuk, hogy te vagy a Krisztus, az élő Isten Fia.” (Jn 6:66–69) Péter bátor bizonyoságtételét Szentlélektől ihletettsége tette hitelessé, igazán értékesé. Hiszen senki sem mondhatja Úrnak Jézust, hanem csak a Szentlélek által.

Az Úr Jézus tanítványai a nagy misszióparancs alapján apostoli küldetésükben hűségesen hirdették az evangéliumot. E küldetés azonban az egész világra és a világ végezetéig érvényes. Ez az alapja a ma élő hívők vallástételének is.

A KRISZTUSRÓL SZÓLÓ HITVALLÁS MÓDJA

Sok esetben volt már kérdés az egyház számára, hogy miként történjék az evangélium hirdetése az egymást követő, változó korszakokban. Az természetes, hogy bizonyoságtételünknek a ma emberéhez kell szólni. Ez magával hozhatja a bizonyoságtétel formai változásait. Tévednénk, ha csupán az igék idézgetésében vélnénk a bizonyoságtétel lényegét. Nem szabad idegenkednünk attól a gondolattól sem, hogy a bizonyoságtételt minden kor hívőinek szinte újra kell fogalmaznia ahhoz, hogy elérjék az emberek szívét és értelmét. Az Ige örök érvényű értéke nem csupán annak megmaradásában, hanem időszerepében is látható, ami azt jelenti, hogy minden nemzedék emberéhez szól és ugyanazt az értéket jelenti, mint abban az időben, amikor először elhangzott. A bizonyoságtétel lényege ezért nem változhat. Ez az egyetemes felszólítás – minden nyelv vallja – arra figyelmeztet, hogy az egyház vallástételében minden gyülekezeti tagnak részt kell vennie. Ez nem abban áll elsősorban, hogy megvalljuk, melyik egyházhoz tartozunk és ismertettük írásban foglalt hitvallásunkat, hanem, hogy vallást teszünk Krisztusról és a vele való közösségünkről. Erről természetesen vallást kell tennünk szóval, amire az ige is figyelmeztet: „Ha tehát száddal Úrnak vallod Jézust, és szívvel hiszed, hogy Isten feltámasztotta őt a halálból, akkor üdvözülj, mert szívvel hiszünk, hogy megigazulunk és szájjal teszünk vallást, hogy üdvözüljünk.” (Róm 10:9–10) A szóval való vallástételnek hitből, igeismeretből és személyes megtapasztalásokból kell erednie. Már ez is arra mutat, hogy milyen gazdag és sokszínű lehet a személyes bizonyoságtétel.

A szóban való vallástételre nem csupán embertársaink üdvének munkálása végett van szükség. Mivel a hit hallásból van, a hallás pedig Isten beszé-

dének hirdetése által, a vallástétel a vallásttevő egyén hitét, Ura iránti hűségét és a felebarátért való felelősségérzés tudatát is erősíti.

A szóban való vallástételünknek a cselekedeteinkben is láthatóvá kell válni. A Krisztushoz való tartozásunk tényéről cselekedeteink szólnak leghatásosabban. Ezek közül az Istenhez való megtérést és újjászületést kiábrázoló bemelegítkezést, az úrvacsorai közösség ápolását és a világ felé irányuló diakóniát említem meg. Bemelegítésünkben vallást teszünk személyes döntésünkről Krisztus követésére. A hitvallókon végrehajtott bemelegítés nem szertartás csupán, hanem nyílt vallástétel bűnös voltunkról. Jelképes bizonyoságtétele annak, hogy óemberünket Krisztussal együtt a halálba adjuk, hogy vele együtt új életre támadhassunk fel. Ennek a Krisztusban élő új embernek nélkülözhetetlen igénye a Krisztussal és a testvérekkel való lelki közösség, amelyről az emlékjegyekkel való éléssel teszünk bizonyosságot. Ennek a cselekvéssel megvallott hitvallásunknak folytatódni kell a gyakorlati élet területén, az Úr Jézust követő szeretetszolgálatban. Elsősorban arra gondolok, hogy nyilvánvalóvá kell tennünk a Krisztusról való bizonyoságtételünkben, hogy úgy szeretjük az embert, ahogy Ő szeret minket. Ennek a szeretetnek a megélése a leghatásosabb bizonyoságtétel a világban arra, hogy közösségünk van Jézus Krisztussal. Eszközeivé kívánunk lenni abban, hogy általunk tovább áradjon az a segítőkész szeretet, amellyel a világ Megváltója hajolt le a bűnösök, a nélkülöző és a beteg emberekhez. Ő sohasem siklott el közömbösen az emberi élet nyomorúságai felett. Nem tört pálcát senki felett. Letelepedett a bűnösök asztala mellé, hogy bűnbocsátó kegyelmében részesíthesse őket. A Krisztusról való vallástételünkben mindig összhangban kell lennie a szónak a tettel. Ennek a küldetésnek a betöltésére csupán a minden igazságra elvezető Szentlélek teheti alkalmassá az embert és az egyházat. Urunk ígérete a ma élő hívőknek is szól: „Erőt kaptok, amikor eljön hozzátok a Szentlélek.” (ApCsel 1:8)

A VALLÁSTÉTEL LÉNYEGE

„Jézus Krisztus Úr.” Valóságos ember és valóságos Isten, ahogyan Tamás is vallott: „Én Uram és én Istenem.” Az üdvtörténet csodája és titka tárul fel előttünk Jézus úrvoltában. Őt az Atya tette Úrrá és nem alattvalói. Ő nem egy Úr a sok közül, hanem az egyetlen, akinek az Atya adott hatalmat mennyen és földön (Mt 28:18). Abban a névben, KÜRIO SZ, benne van az a tény is, hogy Ő isteni méltóság viselője, hiszen jobbára ültette őt az Atya, és ellenségeit lába alá vetette (Zsid 1:13). Ez a hatalma a Sátán és a halál feletti győzelemben lett nyilvánvalóvá. Erről szól az első pünkösd napján Péter apostol is: „Bizonytal tudja meg azért Izráel egész háza, hogy Úrrá és Krisztussá tette őt az Isten, azt a Jézust, akit ti megfeszítettetek.” (ApCsel 2:36) Péter a Szentlélektől ihletett bizonyoságtételében arról a Jézusról szól, akit

az övéi nem fogadtak be. Nem ismerték fel benne a Messiást, az Isten küldöttét, aki megüresítve önmagát, nemcsak hozzánk hasonló emberként, hanem szolgaként élt az emberek között. A hívők előtt Urunk szolgálta tündöklők uralmának nagysága, úrvoltában ereje és dicsősége. Mihez kell nagyobb erő és hatalom, ahhoz, hogy az ember asztalhoz üljön és kiszolgálta magát alattvalóival, vagy pedig ahhoz, hogy szolgáljon? „Az embernek fia nem azért jött, hogy neki szolgáljanak, hanem, hogy ő szolgáljon és adja az ő életét váltságul sokakért.” (Mt 20:28)

A biznyságtétel lényege Isten üdvözítő kegyelmének hirdetése. Jézus Krisztus bűneinkért adatott halálára és megigazulásukért támadt fel. Csodálatosan tündöklök Jézus Krisztus úrvolta abban az irgalmas és könyörületes szeretetben, amellyel odafordult az emberekhez, de jövetelének végső célja az ember megváltása golgotai áldozata által. Ebből sarjad a halál felett aratott győzelme, a dicsőséges feltámadás, a mennybemenetel és az Igéret Lelkének elküldése. Jézus Krisztus főpapi imádságában így summázza küldetésének lényegét: „Én megdicsőítettelek téged a földön azzal, hogy elvégeztem a munkát, melyet rám bízál, hogy elvégezzem és most te dicsőíts meg Atyám önmagadnál azzal a dicsőséggel, amely már akkor enyém volt tenálad, mielőtt még a világ lett.” (Jn 17:4–5)

Az Úr Jézus küldetésének lényege, hogy kijelentse az egy örök Isten hatalmát, irgalmát és üdvözítő kegyelmét a tőle elszakadt embervilág iránt. A megváltás művének lényege, üdvösségünk megszerzése, amely által visszakaphatja az ember a bűn miatt elvesztett istenfiúságát. A megváltottak válástételének lényege annak láthatóvá tetele, hogy Krisztus bennünk él. Szentlelkének ereje és hatalma győzedelmessé, élővé és hatóvá teheti az egyház és tagjainak személyes biznyságtételét, az Isten szeretetéről való vallástételt. Nem tantételeket kell tehát hirdetnünk, hanem arról kell biznyságot tennünk, hogy kicsoda számunkra Jézus Krisztus, akinek követői kívánunk lenni hitünk megvallásában, az evangélium hirdetésében és az áldozatos szolgálásban is. Tudatában kell lennünk annak, hogy csak azoknak jelenthet örök örömet és boldogságot Jézus Krisztus úrvolta, akik ezt ebben az életben felismerik, Őt uruknak elfogadják és hitvallásukban szóban és tettel bátran megvallják, még abban az esetben is, ha a Krisztushoz való tartozásuk megvallása nem jelent előnyt a gyakorlati élet egyes területein. De ismerjük Urunk figyelmeztetését: „Aki vallást tesz rólam az emberek előtt, arról én is vallást teszek mennyei Atyám előtt, aki pedig megtagad engem az emberek előtt, azt én is megtagadom mennyei Atyám előtt” (Mt 10:32–33).

Szítsa fel a Szentlélek szívünkben a hálát Isten szeretetéért, és az evangéliumért, amely üdvözítő hatalom, s tegyen hűségessé az Istent dicsőítő és embertársainkért felelősségét vállaló vallástételre!

Laczkovszki János

Nyugalmazott lelkipásztorok találkozója 1980-ban a békéscsabai imaház előtt

Fapp József kerületi elnök Biharugrán 1979. július 15-én beiktatja Szász Ferenc testvért, akit ezen a napon avattak lelkipásztorrá. Középen dr. Mészáros Kálmán alelnök

Vasadi Lajos volt paksi lelkipásztor átveszi a szolgálatot Dömsödön a távozó Almási Mihály testvértől

Lukács Tamás 1980-ban végzett teológiai hallgató megkezdi szolgálatát Szabeni Olivér testvér után a sajoszentpéteri körzetben

ÉVFORDULÓK

Százéves a Magyar Vöröskereszt

„Én csak eszköz voltam Isten kezében” – mondta *Henry Dunant*, a Vöröskereszt-mozgalom megalapítója. A harctéri sebesültellátás, segélynyújtás megszervezője és nemzetközi elismertetője azonban nemcsak a háború Vöröskeresztjét, hanem a békéét is működtetni kívánta. Küzdelmeiben – bár voltak fényes sikerei – sokszor magára maradt, és elfeledve élte egy szegényházban utolsó évtizedeit. Mikor a Nobel-békedíjat megkapta, azt jótékony célú alapítványoknak maradék nélkül szétosztogatta. A nagy humanista, bár a tételes vallásokat mind elutasította, végrendeletében Krisztus tanítványának vallotta magát, olyanak, mint akik az I. században éltek.

Egyik ország a másik után csatlakozott a Vöröskereszt szabályzataihoz, belátva annak óriási jelentőségét. A nemzeti Vöröskereszt-egyesületek sorában száz esztendeje alakult meg a magyarországi. Emberbaráti, segélynyújtó feladatának évszázados teljesítése közben hőstetteket hajtott végre, a szolgáltatásukban önfeláldozásig elmenő tagjaival. A vöröskeresztes karszalaggal ellátott önkéntesek háborúban és békében egyaránt a remény és az élet küldöttei voltak.

A Magyar Vöröskereszt társadalmi szervezet, mely önkéntes tagokból áll, akik tagsági díjat fizetnek. A szervezet segítő kézzel fordul a természeti csapások által sújtott területek lakosságához, itthon és külföldön egyaránt. Árvizek, földrengések, tűzvészek után azonnal jelentkezik a Vöröskereszt. Drámai katonai események is ezeket kényszeríthetnek otthonuk vagy hazájuk elhagyására. Ilyenkor az éhezőknek eledelt, a kisgyermeknek tejet, az időjárás elviselésére takarót és sátrat ad az együttérző szívek egyesülése: a Vöröskereszt. Sok példa bizonyítja, hogy ez a leggyorsabb segítség, valósággal szárnyakon jár.

A Magyar Vöröskereszt egészségügyi felvilágosító, tájékoztató munkát is végez. Jelmondatai közül, melyeket az elmúlt években hangsúlyozott, idézünk kettőt: „*Tanulj védekezni a vegyi ártalmak ellen!*” „*Szeretettel, felelősséggel a családért!*” Elsősegélynyújtó tanfolyamain több százan nyertek kiképzést. A gyermeket higiéniára és szolgáltatásukra neveli.

1981-ben, a nemzetközi program szerint különös gondot fordít a Vöröskereszt a fogyatékos gyermekek és szüleik megsegítésére. A szocialista álla-

mokban szervezett állami gondoskodás fejlődött ki. Az értelmi fogyatékos gyermekek hazai gondozásának történetében úttörő egyházi kezdeményezések voltak és különleges szolgálatok léteznek ma is. Egy szóra meg kell állnunk a „magyar *Bodelschwing* apó”, *Wallrabenstein Jakab* lelkész emlékénel is. De a segítő szeretettel odaforduló, időt és fáradságot „pazarló” önkéntesekre is mindig nagy szükség van.

Az önkéntes véradók toborzásában elismert tevékenységet folytat a Vöröskereszt. Pótolhatatlan „gyógyszer” a vér, amit nemcsak vérvesztés vagy vérszegénység esetén, hanem sok más esetben is alkalmazni kell a betegeknél. Vannak olyanok, akiknek rendszeresen kell vért kapniuk, hogy életben maradjanak. Ismét másoknál „vércserét” kell alkalmazni. Forintban nem lehet kifejezni azt az értéket, amit a vér nyújt a betegeknek. Az önkéntes véradó térítés nélkül adja a vérét, s ennél értékesebbet aligha adhat embertársainak. Amikor a Francia Véradók Szövetségének alelnöke Magyarországon járt, vért adott az Országos Vértranszfúziós Intézetben. „Ezt azért teszem – mondotta –, mert meggyőződésemm, hogy a véradás nem ismer országhatárokat és nem ismer faji vagy vallási különbséget.” Ő már 5–6 különböző országban adott vért, így nemzetközi véradónak tartja magát.

Az Európai Vöröskereszt és Vörös Félhold Társaságok 1981-ben Budapesten rendezik meg III. regionális konferenciájukat. Budapestre abból az alkalomból esett a választás, hogy ebben az évben ünnepli a Magyar Vöröskereszt fennállásának századik évfordulóját. Együtt lesznek a humánus gondolkodású emberek képviselői számos országból, hogy a közeli és távoli tennivalókat összhangba hozzák. A hiányt észrevenni, hogy adhassunk, a veszélyre felfigyelni, hogy elháríthassuk, az elrejtett sebeket is felfedni, hogy orvosolhassuk – nemes szívek munkája. De ezt követnie kell a tetteknek, hogy egyéni és közösségi életünk egészségesebb, szebb és boldogabb legyen.

Sorainkban ne találjon süket fülekre a Magyar Vöröskereszt felhívása sohasem. Erejétől telhetően vállaljon részt a segítségben mindenki. A jó cselekedetek gyakorlásában könnyen meg tudjuk találni a helyünket.

A Vöröskereszt célkitűzését tömören foglalja össze a tagsági könyvecske jeligeje: „Családunk, népünk egészségéért, jólétünkért, a békéért!”

Dr. Somogyi Barnabás

ŐSZINTE VÁLASZ

Egyben-másban elütött a többiektől az egyik testvér viselkedése a munkahelyén, megkérdezték tőle: – Te talán hívó vagy?

Ő így válaszolt:

– Ha ezt kérdezni kell, ha nem látszik rajtam, akkor még nem. De nagyon szeretnék az lenni . . .

„Az igazság halhatatlan”

Hubmaier Baltazár egy igazán biblicista, rajongásoktól és szélsőségektől mentes, a realitások jó érzékelésével megáldott ember volt. Rövid munkálkodása óriási jelentőségű a reformáció „harmadik ágának” történetében. A magyarországi habánok történetének kutatásakor is föltétlenül hozzá érkezünk, mert az ő köréből került ki *Hutter Jakab*, a világhírű kézműves anabaptista közösség megalapítója.

Valószínű, hogy ötszáz éve, 1481-ben született Freiburgban. Születési helyéről melléknevei a következők:

„*Friedbergi*” vagy „*Pacimontanus*” (az utolsó császári elfogatási parancsban is így nevezik) és „*Augsburgi*” vagy „*Augustanus*”. Középkorát Augsburgban végezte, majd 1503-tól a freiburgi egyetemre került. Itt *Eck János* professzor (Luther későbbi vitapartnere) tanítványa, aki nagy hatást gyakorolt rá. Tanulmányainak befejezése után Schaffhausenben egy iskolában tanít, majd visszamegy az egyetemre, ahol tudományos fokozatokat szerez. 1512-ben doktorált az addig is kiváló eredménnyel dolgozó ifjú, ugyanabban az évben, mint *Luther Márton*. Azután az egyetem protektora.

A regensburgi székesegyház lelkési állását 1515-ben nyerte el. Sokan hallgatták, mivel kiváló szónok volt. 1521-ben Waldshutban vállalja el a lelkeszi szolgálatot, ahol a hívek megszeretik egyenes, őszinte beszédeiért és magatartásáért. Ő ekkor még katolikus, bár a német fejedelemségek többségében diadalmaskodott a lutheri reformáció. Waldshuti működése alatt rohamosan közeledett Zwinglihez látásában, majd egészen az anabaptizmusig vitt útja. Waldshutból a katolikus felsőbbtség miatt mennie kellett, és Schaffhausenben – már nős emberként – folytatta szolgálatát. Innen hamarosan visszahívták a waldshutiak (1524. október 28.), és olyan örömmel fogadták, „mintha maga Isten szállt volna le hozzájuk az égből . . . A templomba mentek, kihordták belőle minden képet, széttörték a mécseseket, szeszaggatták az oltárterítőket és zászlókat” – írta a korabeli krónika. Ez eddig még zwingliánus reformáció volt.

Közben Zürichben *Grebel Konrád*, *Blaurock György*, *Mantz Félix* és többen túlmentek *Zwingli* reformációján. Megtisztított, hitvallókból álló egyházat és felnőttkeresztséget hirdettek. *Hubmaier* részt vett a hitvitákon, s maga is az anabaptisták oldalára állt. 1525-ben vette fel a hitvalló keresztséget *Blaurock György* által. Ettől kezdve a humanista műveltséggel és mély hittel megáldott férfiú három esztendőn át állt a megértett és elfogadott Ige szolgálatában. Ez a három év igen gazdag volt eseményekben és munkában.

Röpiratok, teológiai tanulmányok jelentek meg tollából, főként a felvetődő teológiai kérdésekre választ adva. Írásai végén található jelmondata: „Az igazság halhatatlan.” Munkáinak magas színvonalát igazolja az a tény is,

hogy a római katolikus egyház indexe (Index expurgatorius) *Luther, Kálvin* és *Zwingli* mellett mint „egyik vezérét és fejét az eretnekeknek” említette meg *Hubmaiert*, és ezért tiltotta műveinek olvasását.

Elméleti munkássága mellett gazdag eredmények kísérték lelkipásztori munkáját is. Nikolsburgi működése alatt több ezer embert baptizáltak, köztük *Lichtenstein Lénárd* grófot is. A *Lichtenstein* grófok nyújtottak neki jogvédelmet addig, míg nem kényszerültek a császár elfogatási parancsának engedve kiadni.

Bécsben viselt fogsága idején hitének megtagadására akarták kényszeríteni, de hűséges maradt. 1528. március 10-én lobbant fel a vallási türelmetlenség következményeként a máglya. Az áldozat az egyik legnagyobb anabaptista mártír: *Hubmaier Baltazár* volt. Mikor a kivégzőhelyre kísérték, bocsánatot kért a tömegtől, ha valakit megbántott volna, és biztosított mindenkit afelől, hogy benne nincs gyűlölet vagy harag még kivégzőivel szemben sem. Majd odakötözték a felállított póznához, és így kiáltott: „Ó kegyelmes Istenem, adj békességet nékem az én nagy kínjaimban!” Amikor lángra gyúlt a máglya, így fohászzkodott: „Ó mennyei Atyám! Ó kegyelmes Istenem!” Amikor már haja és szakála is égett, utolsó szava ez volt: „Ó Jézus!” Ezután a füst megfojtotta. Hamvait a Dunába szórták, hogy emlékét is eltöröljék. Felesége három nappal később követte férjét a mártíriumnak ezen az útján, halálával is bizonyosságot téve a halhatatlan igazságról.

Hűségük, kitartásuk ma is biztató, erősítő bizonyásgtételek minden megpróbáltatásban levő vagy éppen közönyösségben tespedő hívő számára.

Kiss Emil

Isten nem mondott le róla

– Emlékezés Somogyi János lelkipásztor életére
és munkásságára –

1980. május 18-án hagyta itt porsátorát egy Isten szolgálatáért égő lélek, *Somogyi János* nyugalmazott baptista lelkipásztor, akit egyik órhelyén követő fiatal lelkészutóda, *Gerzsenyi Sándor* „a békesség és szeretet apostolá”-nak nevezett. Valóban, nemcsak szavaiból, de egész egyéniségéből kiáradt a mindenkit lefegyverző, bárkinek a szolgálatára álló szeretet. Lelkész kortársai között ő igazán nem volt „tipikus”, mert 46 éves korában tért meg, teológiai iskolát nem végzett és felesége, bár több kérdésben egyetértő vagy megértő magatartást tanúsított, a bemelegítésig nem tudott eljutni. Így, ha az egyházi életben valaki személyével kapcsolatban „nemet” akart mondani,

ezekből a tényekből érvet formálhatott. Mégis, erre alig került sor, mert *Somogyi János* mélyen gyökerező hite alázatossággal párosult és nyilvánvaló gyümölcsöket hozott. Buzdító szószéki szolgálataira vágyakoztak a lelkek, szépen szóló cikkeiben, elbeszéléseiben és verseiben a szívek ablakába rakta az evangélium örök igazságait. Nem hallgatható el, hogy bátyjának, dr. *Somogyi Imrének* az igemagyarázatai jelentették számára a teológiai alapképzést, ugyancsak ő cizellálta, mint szerkesztő, a kezdeti évek irodalmi termékeit. Egyébként *Somogyi János* külső megjelenésében, hangjában és hanghordozásában felismerhető volt a korán elhunyt, sok talentumú testvérbátyjához való hasonlóság. Magába ötvözte a határozottságot és a szelídlelkűséget.

1900-ban született Simontornyán, buzgó római katolikus, sokgyermekes családban. Gyulán laktak, amikor az első világháború végén, mint az utolsó korosztályba tartozót, besorozták. Frontra már nem ment, a kitört Károlyi-forradalom nemzetőrségébe került. Imre bátyját ekkor választották meg Gyula rendőrfőkapitányának, majd a Tanácsköztársaság kikiáltásakor Békés vármegye direktóriuma tagjának. *Somogyi János* a megalakult Vörös Hadseregben harcolt, a felvidéki és a Tisza menti vonalakban. Összeomlás után a Prónay-különítmény letartóztatta, a halál torkából szabadult meg, mikor a gyulai ügyészség kikérte. Innen több hónapos vizsgálati fogság után végleg kiszabadult. Imre bátyja ekkor már Szegeden töltötte a politikai szereplésért elszervedett börtönbüntetését.

A baptista közösséggel úgy került kapcsolatba, hogy Imre bátyja a börtönben megtért, és első biztonyságtételeit, cikkeit („Vissza a Krisztushoz!”-sorozatot) és verseit az ő címére küldte Pestre azzal, hogy személyesen vigye el a Békehírnök szerkesztőségébe, a Hársfa utca 33-ba. Ez 1920-ban történt először, majd rendszeres lett látogatása Steiner István szerkesztőnél. Egy év múlva a Nap utcai gyülekezetbe is kezdett járni, ahol jól érezte magát és az ifjúsági szolgálatokba is bekapcsolódott. Mégis, erős külső hatások miatt fokozatosan elmaradt a gyülekezetből. Így emlékezett erre: „Nem ment könnyen, mivel a kedves emlékek sokszor elvonultak lelki szemeim előtt. Bibliámat félretettem. Háta fordítottam Krisztusnak, elhagytam őt és elindultam az engem befogadó atyai házból a tékozlás útjára. De Isten nem mondott le rólam!”

Az irodalomban biztató indulása volt. A paraszttéletről vett novellái folyamatosan megjelentek a lapokban. 1930-ban és 1936-ban jelentek meg movelláskötetei. A Gyóni Géza és a Gárdonyi Irodalmi Társaság tagjává választotta.

*Somogyi János*t 1945-ben bátyja, dr. *Somogyi Imre* lelkipásztor élelemért Cseténybe küldte. Ott Sáhó Miklós baptista lelkipásztor fogadta, aki vele lelki kérdésekről komoly beszélgetést folytatott, és akinek a vasárnapi igehirdetése mély hatást tettek rá. Néhány nap múlva, mikor irodalmi sikereinek örvendve, újabb terveiről számolt be bátyjának, ezt a tanácsot kapta

tőle: „Örök érvényű dolgok után fuss édes Jánoskám, nem tűnő délibáb után!” Háromhónapos lelki küzdelem következett, de megszületett az új ember. 1946 októberében hitvallását követően bement a Nap utcai kápolnába. A következő év tavaszán a gyülekezet missziós szellemű diakónusa, okányi Nagy Sándor a körzet kis gyülekezeteinek, szórványainak felkarolására hívta. Somogyi János be is kapcsolódott Tordas, Gyúró és Vecsés látogatásába, hozzájuk csatlakozott a hadifogságból visszatért *Török István*. A háborús események során széthullott vecsési gyülekezet újraéledt, imaházat épített, amit 1948-ban nyitottak meg.

1949-ben az Érdén újrakezdt misszió már imatermet vett használatba. Közben *Somogyi Jánost* és *Török Istvánt* a Nap utcai gyülekezetben *dr. Somogyi Imre* ordinálta a szolgálatba (1948). Az avató elnök-lelkipásztor 1951-ben bekövetkezett halála után, 1953-tól, *Somogyi János* a rákospalotai gyülekezet tagja lett. Újszászi (Benyó) Illés lelkipásztorral, mint író-társal, örömmel dolgozott együtt. Felkaroló és átölelő testvéri szeretet tapasztalt *dr. Tresánszky Vilmos* és utóbb Udvarnoki András lelkipásztoroktól, akiknek a barátsága sokat jelentett számára. Kispesti és pestlőrinci helyettesítő szolgálatok után *Udvarnoki András* missziókerületi elnök a galgautai körzet prédikatori szolgálatába állította, amit polgári foglalkozása mellett 1958–1963 végéig ellátott.

Ebben az időszakban építették a galgagyörki imaházat. Majd a rákospalotai gyülekezet ügyintéző lelkipásztora lett, 1968–1970-ig a komáromi körzetet pásztorolta, miközben fölépült a neszmélyi imaház. Clevelandi és torontói vendégszolgálatok után 1971-től egy évig Fóton volt ügyintéző lelkipásztor, ezt tartotta legnehezebb munkahelyének, az ott kialakult válságos helyzet miatt.

1964-ben választották az Ellenőrző Bizottságba, melynek 1967-ben elnöke lett. 1970-ben ettől megválva, a lelkipásztorok SZTK-ügyeinek központi kezelését végezte és elkészítette a Szabadegyházak Nyugdíjpénztári Alapszabályát. Ellátta emellett a székház gondnoki teendőit is. 1975-ben ment nyugdíjba. Meg kell említeni, hogy 1951-ben hitbéli meggyőződéséért „kényszernyugdíjazták” az SZTK-ban, a legalacsonyabb nyugdíjjal. Ezzel kapcsolatban 1973-ban az Állami Egyházügyi Hivatalban rehabilitálták. *Balló István* miniszterhelyettes kijelentette, hogy *Somogyi János* áldozatul esett a személyi kultusz idején a túlzott hatalmaskodásnak. Az 1919-es forradalom utáni üldöztetéséért pedig a munkásmozgalmi veteránok iktatták be tagjaik közé, az igazoló eljárások után.

1974-ben visszatért a Nap utcai gyülekezetbe, ahol míg ereje engedte, *Nagy Ferenc* lelkipásztor segítségére állt. Legnagyobb örömét *Fischer András* anabaptista vértanú lelkész életregényének megírásában találta, de legnagyobb bánatát is, mert könyve nem jelent meg. Súlyos betegségét teljes megadással viselte. Úgy tűnt, hogy az emberi értetlenség vagy szívtelenség mélyebb sebe-

ket okozott neki a testi kór hasogatásánál is. Fokozatosan, szálanként oldódott el a testi kötelékektől.

Hatvan évvel ezelőtt a Békehírnök röviden, de veretes szavakkal *Lisztes András* halálát így jelentette be: „Az Úr földi fáradalmi, terhei nehéz viselésétől felmentette és mint szolgáját hazahívta.” Ez történt *Somogyi Jánossal* is.

Dr. Somogyi Barnabás

KERESTELEK

(Egy édesanya levele fölserdült gyermekéhez)

Kerestelek. Hosszas hallgatás, várakozás után, a vonal másik végén egy alig hallható hang ezt mondta: „Keressük, nincs meg . . .”

Nincs meg! – mentem búsan tovább, és elem jöttél, mint valamikor. Hogyan is volt?

Vártalak, mint boldog anya várja örömmel és rettegő imádsággal első gyermekét. Majdnem karácsonykor születél. A család szeme fénye, kedvence lettél. Most is hálásan gondolok első lépteidre, imádságaidra, melyek a gyermekszív és gyermekszáj őszinte megnyilvánulásai voltak.

Óvodába mentél. Örömmel és határozottan, mint aki tudja: feladata van. Hányszor néztem a kapuból utánad! Jöttek az iskolás évek. Ragyogó, szép teljesítmények. Kifogástalan bizonyítványok, dicséretetek és elismerések. Ó, mennyi közös öröm volt mindebben!

Pályaválasztás. Távoli célok. Merre? Hova?

Eltelt újabb négy év. Érett felnőtt vagy . . . és most kereslek! Kereslek, mert bennem feszül a vágy, hogy lássam arcodat, mosolyodat, beszéljek veled. Szeretném hallani a hangodat. És mindez lehetetlen. Nincs meg! – mondja a hang, az idegen.

Ne haragudj, Rád gondoltam, és sokszor Rád gondolok, hiszen itt hozd talak fájón a szívemen, s visszacseng a régi vers néhány szava:

„Olyan szép, kedves mind a délután,
Mikor hazaér az a kicsi lány”

Szeretettel, Édesanyád

Kétszáz éves a türelmi rendelet

A XVIII. században a felvilágosodás szelleme behatolt az Osztrák–Magyar Monarchia uralkodói köreibe is annyiban, hogy az általános szabadságért küzdő, kérvényező protestantizmus fellélegezhetett a század utolsó harmadában. *II. József* trónra lépte (1780) után egy évvel kiadta a vallási békeséget szolgáló türelmi rendeletet. (1781. október 25).

Ez ideig 1715-től 23 bibliakiadás jelent meg, de ebből 17 külföldön, mivel nem engedték a Biblia terjesztését a római katolikusok. Az egész protestantizmust sújtották a hátrányos megkülönböztetések: hivatalt nem viselhettek, templomot nem építhettek, aki protestáns hitre tért, azt megbüntették (de jutalmazták a katolikus hitre térőket), nem mehettek magyar ifjak külföldi protestáns egyetemekre.

Nézzük, mit tartalmazott a rendelet:

Mindenütt építhetnek a protestánsok templomot, ahol száz család él együtt és elegendő anyagi erővel rendelkeznek az egyházi élet gyakorlására. A templomnak nem lehet tornya, harangja s az ajtó nem nyílnak az utcára.

A protestánsok is viselhetnek hivatalt, nem kell letenniük vallásukkal ellenkező esküt, s nem kötelezhetők hitüktől idegen szertartásokon való részvételre.

A egyes házasságoknál nincs reverzális.

A lelkészek csak saját vallásuk híveit látogathatják, a börtönlelkészek is. A tulajdonukban levő templomaikat megtarthatják, de újat csak a helytartótanács engedélyével építhetnek.

A leányegyházak saját lelkészük gondozása alatt állnak, de a stólát a plébánosnak is fizetniük kell.

A nemesek és földesurak imaházaiban mindenki részt vehet az istentiszteleten.

Tilos a katolikus püspököknek a protestáns gyülekezeteket látogatni, a protestáns szuperintendensek szabadon végezhetik az egyházlátogatást.

Mint látjuk, ez a rendelet a nagy könnyítések mellett sem adott teljes szabadságot a protestánsoknak. Ráadásul a kihirdetések is nagyon késedelmesen történtek meg. Volt olyan város, ahol egy év (!) után hirdették ki a türelmi rendeletet. A római katolikusok annyira elleneztek, hogy *VI. Pius* pápát rávették egy bécsi látogatásra annak érdekében, hogy *II. József* vonja vissza rendeletét. Ő nem tette meg. Kiterjesztette Erdélyre is változtatott szöveggel, az ottani viszonyoknak megfelelően.

Mi volt a rendelet kiadásának indítéka *II. József* szerint? Ő így mondja annak szövegében: „Miután meggyőződünk, hogy minden kényszer, amely

szakot tesz az emberek lelkiismeretén, a lehető legnagyobb mértékben hatalmas, ezzel szemben igen sok haszon árad ki a vallásra és az államra az igazi, a keresztyén szeretettől javallt türelemből, elhatároztuk, hogy ezt az összes örökös tartományainkban szilárd törvényekkel megerősítjük.”

E mondatok ellenére a rendelet indítéka a központosított állam megalapítása volt, de fogyatékoságai ellenére is nagy örömujjongással fogadták a protestánsok. Rövid három év alatt, 1784 végéig, 141 evangélikus, 92 református templom épült fel, és több mint ezer protestáns gyülekezet éledt újra. Ebből az örömből kimaradtak az anabaptisták, a „mártír egyház”, melynek kegyességi és társadalmi progresszivitását még a felvilágosult abszolútizmus sem ismerte fel.

Mi lett a türelmi rendelet sorsa II. József uralma végén? A közhitben úgy él, hogy minden rendeletét eltörölte, visszavonta. Bizonyított tény, hogy a türelmi rendelete érvényben maradt. Mégis felvetődött a vallási kérdés halála után, s az országgyűlés 1791-ben törvénybe iktatta a XXVI. törvénycikket, mely visszatérés volt a bécsi és a linzi békében foglaltakhoz. A római katolikus egyház uralkodó jellegét szolgálta ez a törvénycikk. Megnehezítette a protestáns hitre térést, a egyes házasságokat római katolikus pap előtt kell megkötni, a gyermekek az apa után mindnyájan katolikusok. Újabb fél évszázad telt el addig, míg az utolsó rendi országgyűlés 1848-ban törvénybe iktatta a XX. törvénycikket, melynek végrehajtására azonban nem került sor. Az egyházak kérdése nem oldódhatott meg addig, míg bármilyen felekezet összefonódott volt az állammal. A teljes megoldáshoz szükséges volt a Roger Williams-i elv: „szabad államban szabad egyház”, azaz az egyházat el kell választani az államtól.

Kiss Emil

A holtak házában született

Száz éve, 1881. február 9-én halt meg *Fjodor Mihajlovics DOSZTOJEVSZKIJ*, a világirodalom egyik legnagyobb írója. Negyvenezer gyászoló kísérte koporsóját. Értéke, fénye az évek múlásával sem fakul, sőt egyre nő. Ma jobban értik műveit az olvasók, mint kortársai. Legfőbb értéke abban rejlik, hogy a bűnösök, a kisemmizettek szívét, sorsát kevesen ismerték és írták le úgy, mint ő.

1821. november 11-én született. Életének első huszonhét éve testi-lelki viszontagságaival és szerény eredményeivel együtt sem ér annyit, hogy kiemelné őt a középszerűségből. Hiszen sok más ifjút is gyötört már betegség – ha nem is éppen epilepszia, mint őt –, és nem ő volt az egyetlen, aki

7

rövid idő alatt elfecsérelte szerény atyai örökségét. Korai írásai szinte említést sem érdemelnek, bár igaz, hogy huszonhárom éves korában írt első regénye egy csapásra ismertté tette nevét, de a következő munkáival már olyan irányba haladt, hogy Bjelinszkij kénytelen volt megállapítani: „Dosztojevskij minden újabb műve csak újabb hanyatlást jelez.” És ki tudja, mire végzi, ha nem következik be életének meghatározó, nagy fordulata.

1848-ban a *Petraseszkij*-összeesküvésben való részvétel miatt 33 társával együtt halálra ítélték. Elvégezték fölöttük a haldoklók szertartását. Fölsorakozott velük szemben a kivégzőosztag, s rémülettől táugult szemmel láthatták a tetemeik befogadására már odakészített olcsó koporsókat. Végigszenvedték a halálrászántak minden kínját, és csak az utolsó pillanatban hirdették ki a cár „kegyelmi” döntését, amellyel tízévi szibériai kényszermunkára változtatta a halálos ítéletet.

A vesztőhelyről azonnal útnak indították őket Szibériába, a világ végén is túl levőnek tűnő „holtak házába”. A száműzetésben, szinte elevenen eltemetve, joggal juthatott arra a következtetésre, hogy élete végére ért. Isten azonban másként döntött felőle. Nem az élete, hanem csak az *addigi* élete zárult le, hogy átadja helyét a „holtak házában” megszülető *új életének*.

Még száműzetése kezdetén két ismeretlen nő – kijátszva az örök éberségét – egy 25 rubeles bankjeggyel bélelt Újszövetséget juttatott el hozzá. Ennek olvasása fénnel ragyogta be életét. Bár gonosztevők közé soroltan, bilincsbbe verten kellett dolgoznia, nyáron a gipszmalomban, télen a folyó jegén, mégis boldognak érezte magát, mert megtalálta Jézus Krisztust, és vele együtt élete értelmét.

Ő maga ezt így vallotta meg: „Az ember csak nyomorúságában képes meglátni az igazságot . . . Ily körülmények között formálódott hitvallásom, amely egészen világos és szent nekem. Végtelenül egyszerű: hiszem, hogy semmi és senki sincs, ami mélyebb, szeretetreméltóbb, kívánatosabb, férfiasabb és tökéletesebb lenne, mint a Megváltó. Nemcsak azt mondom féltő szeretettel, hogy nincs hozzá hasonló, hanem azt is, hogy nem is lehet! Még többet is mondhatok: ha el lehetne képzelni, hogy Krisztus és az igazság két külön dolog, és választanom kellene a kettő között, én Krisztust választanám. Krisztus és a szenvedés az igazságnál is több. A világ alapja és lényege.”

Dosztojevskij néhány év múltával megszabadult a száműzetésből. Még sok küzdelem, sorscapás várt rá, amíg elérkezett életének az a viszonylag derűs alkonyi időszaka, amikor anyagi gondoktól mentesen, közmegebecsülésben folytathatta irodalmi tevékenységét. De a nehéz évtizedekben is táplálta a kimeríthetetlen erőforrás: az érte szenvedő Megváltó örökkévaló szeretete.

A „holtak házában” nemcsak emberként született újjá, hanem íróként is. Az 1861-ben megjelent „Följegyzések a holtak házából” c. munkája mind

leíró, mind lélektani szempontból remekmű. A világirodalom egyik remeke. Itt a saját élményeit mondja el, de mást beszéltet a cári cenzúra miatt. Alapeszméje, hogy a fegyencek nem született gonosztevők, hanem szerencsétlenek, akik körülményeik kísértő hatásai ellenében elbukva követték el bűneiket. Az ő lelkét átható evangélium teszi, hogy ez a szomorú könyv – még ha könnyekre is késztet bennünket – fölemel és megvigasztal. Ha ezt a könyvet elolvassuk, nem tudunk többé érzéketlenek lenni mások szerencsétlensége iránt, és könnyebben hordozzuk talán a magunkét is. Megértjük, hogy a szenvedés *eszköz* Isten kezében, amivel megtisztít bennünket. A szenvedés nem vész el nyomtalanul, hanem gyümölcsöt hoz, mint az első keresztyének vértanúsága. „Mindenki szenved mindenkiért. Ez a minden-szenvedés a Krisztus. Aki alázattal magára veszi keresztyét, megtalálta élete rejtett értelmét” (Szerb Antal).

*

A *Bűn és bűnhődés* (1866) *Dosztojevszkij* alkotásainak koronája. Bemutatja, hogyan születik meg az emberben a bűn gondolata, hogyan fejlődik a gondolat tétté, és végül milyen a lelkiállapota a bűn elkövetése után. Vezérgondolata, hogy minden bűn következménye a bűnhődés, s hogy minden bűnös megtisztulhat a töredelem és a szenvedés által, és így új életet kezdhet. Ebben a műben is – akárcsak az író életében – az emberi szereplők mellett főszerepe van egy könyvnek: az Újszövetségnek.

A *Karamazov testvérek* (1880) szenvedélyekkel és borzalmakkal teli történetében kimondja, hogy minden emberi élet fölbecsülhetetlen érték. Ezért nincs jogunk arra, hogy magunk és embertársaink boldogulása érdekében bárkit is fölládozzunk. Önként fölládozhatjuk magunkat, amint Megváltónk értünk tette, de mást nem vethetünk oda martalékul semmiféle célért sem. Az emberiséget – *Dosztojevszkij* szerint – az egyéneken keresztül lehet szeretni: „minden embert szeretni azt jelenti, hogy megvetem s egyben gyűlölöm az előttem álló valóságos embert”.

Az egyszerű nép iránti szeretetének és rajongásig fokozott megbecsülésének ékes példája az 1880. évi Puskin-ünnepségen elmondott emlékbeszédének egy részlete: „. . . kozmopolita neveléstek elszakított benneteket a néptől! Külön kis kasztot alkottok a széles nagy hazában, amely kaszt idegen és gyűlöletes a nép előtt. Megvetitek a népet tudatlansága miatt, és elfelejtitek, hogy ez a nép fizette meg a ti európai neveltetésteknek az árát; ez a nép tartja fenn verejtékes munkával egyetemeteiket és főiskoláitokat. Ne vessétek meg, hanem sajátítsátok el népetek szent ideáljait, alázzátok meg magatokat előtte, s vele vállvetve dolgozzatok a nagy művön, mert ez a tanulatlan nép, amelytől elfordultatok, Isten szikráját, Krisztus igéjét hordja kebelében. . . .”

Nem sokkal e beszéd után, sikerei tetőpontján, *Dosztojevszkij* elköltözött az árnyékvilágból. Halálát leánya így írja le:

„ . . . mindkettőnket ágya mellé intett, s kezébe fogva kezeinket, arra kérte anyámat, hogy olvassa föl a tékozló fiú példázatát. Behunyt szemmel, gondolatokba merülve figyelt.

— Gyermekeim — mondta elhaló hangon —, sohase felejtsetek, amit most mondok. Legyen tökéletes hitetek Istenben, és sohase kételkedjétek bocsánatában. Nagyon szerettelek benneteket, de az én szeretetem semmi az Ő szeretetéhez képest! Ha éltetek folyamán szerencsétlenségetekre valami nagy bűnt követnétek el, kétségetek ne legyen Istenben! Az Ő gyermekei vagytok! Alázzátok meg magatokat előtte, Atyátok előtt, könyörögjétek bocsánatáért. Ő örül bűnbánatotoknak, mint ahogyan öröme telt a megtért tékozlóban is . . .”

„Sok halottas ágy mellett voltam — folytatja az író leánya —, de egyik sem volt olyan ragyogó, mint atyámé volt. Félelem nélkül várta a véget, igazi keresztyén halállal halt meg. Készen állott a mennyei Atya elé. Sok szenvedés után teljesült az a reménysége, hogy más megbízatást kap, örök, nagy elhivatást” — idézi *F. W. Boreham*.

*

Dosztojevszkij igazán attól kezdve élt, hogy a „holtak házában” megismerve Jézus Krisztust, az Ige és a Szentlélek által újjászületett. Az új életre mintegy ráadásul, ajándéku adta neki az Úr azt is, hogy minőségében és mondanivalójában is tökéletesen új íróként térhetett vissza a számkivetésből.

A „holtak házából” indult el, és pályája végeztével hisszük, hogy megérkezett az „élők házába”, az Úr Jézus Krisztus által készített örökkévaló hajlékba.

Győri Kornél

KÉRDŐJEL A KÖNYVJELZŐN

Egy bibliajelző papírcsíkot találtam a gyülekezetben. Kopott volt és eltaposott. Egy mécses volt rá rajzolva, s ez volt a szöveg rajta:

„*Ti vagytok a világ világossága.*”

Aki eldobta vagy elvesztette, az a szöveg után kérdőjelet rajzolt, amit makacsul többször át is rajzolt, annyira, hogy átnyomódott a papíron. Mennyi csalódás, reménytelenség fér bele egy kérdőjelbe! Talán bennem is csalódott, talán benned is. Nem tudom, ki vesztette el, nem is kutatom. Lehet, hogy már nincs is szüksége a bibliajelzőre. *Newmann* rövid fohászára gondolok:

„Világ világossága, állj mellettem, hogy én is ragyogni kezdjek, amint Te ragyogsz, hogy fényeddel mások világossága lehessenek.”

Szigeti Jenő

„Missziónk szíve”

Hetvenöt éves a Baptista Teológiai Szeminárium

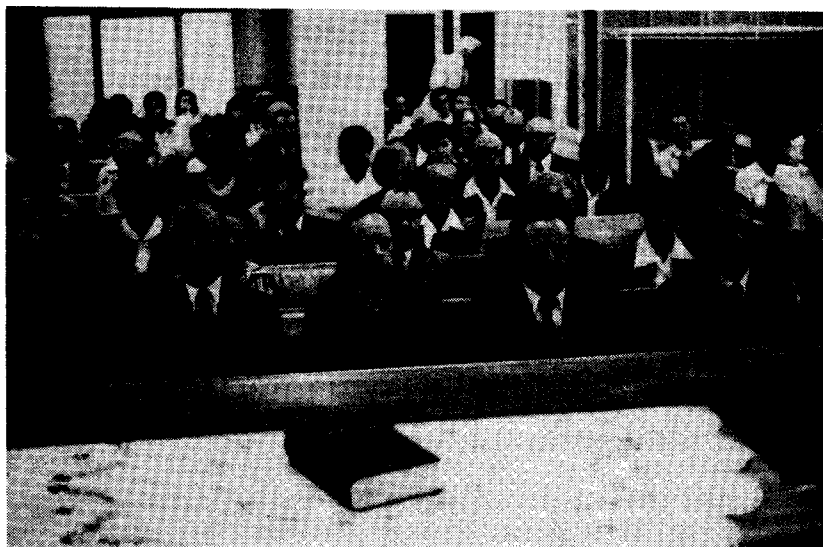
Háromnegyed évszázad egy ember életében szép kor, egyházunk magyar-honi történetének is valamivel több mint fele. Ha a budapesti Baptista Teológiai Szemináriumot a többi európai baptista tanintézetekhez hasonlítjuk, a svéd (1866), a német (1880) és az olasz teológiák után negyediként jött létre a kontinensen. Ha a hazai protestáns teológiák korához hasonlítjuk fennállásának hét és fél évtizedét, akkor amazok régebbiek ennél, de ha létrejöttük időpontját a reformáció elterjedéséhez hasonlítjuk, ugyanazt találjuk: az evangélikus, illetve református hitelvek elterjedése utáni harmadik, negyedik évtizedben keletkeztek (pl. Sárospatak, Debrecen, Pápa stb.), viszont mindegyikük oktatási intézményből alakult teológiai tanintézeté.

Ezek után vegyük vizsgálat alá, hogy az 1846-ban indult hazai baptizmus, mely 1873-ban *Meyer Henrik* érkezésével új lendületet vett, hogyan érlelte magában a lelkipász-torképzés megindulását.

1899. február 15–16-án értekezletet tartottak a magyarországi baptista gyülekezetek küldöttei a Wesselényi utcai imaházban. Több napirendi pont között meg tárgyalásra került a misszióiskola megalapítása is. *Udvarnoki András* így érvelt a misszióiskola mellett: „a fennálló munkaerőhiányon némileg a misszióiskola által lehetne enyhíteni”. Ekkor még csak – *Meyer Henriken* kívül – *Balogh Lajos* és *Udvarnoki András* nyertek teológiai képzést a magyar baptista misszió részére, a németországi Hamburgban. Az itthoni utánpótlás kérdése megoldatlan volt. *Balogh Lajos* ugyan már 1899 előtt tartott néhány hónapos tanfolyamokat körzetében. Ezek a helyi jellegű tanfolyamok azonban nem pótolhatták az országos, szervezett teológiai oktatást. Ebből a tényből indult ki *Udvarnoki András*, amikor szorgalmazta a misszióiskola ügyét.

Javaslatának támogatói között volt *Meyer Henrik* is. „Ez a gondolat engem már régóta foglalkoztat, hogyan adhatnánk meg testvéreinknek a szükséges kiképzést.” A munkások képzésének célját így fogalmazta meg: „... azt akarjuk, hogy testvéreink tanultak és okosak legyenek, de ehhez megkívánható, hogy ... kivessék magukból a beképzeltséget és a haszonlelést, önbölcsességet, önzést és önigazságot. Mikor ez megtörtént, és ha sok jót, szükségést és hasznost megtanultak, azután lesznek képesek rá, hogy megértsék: milyennek kell lenni, mit kell tenni, miként kell élni és tanítani.” Fölvetett gondolatai ma sem időszerűtlenek.

A konferencia megválasztotta a megbeszélés után az ún. „iskolai bizottság”-ot, melynek feladata az iskolával kapcsolatos előkészítő munkálatok

A Baptista Teológiai Szeminárium tanévzáró istentisztelete 1980-ban a Budapest, József utcai kápolnában. Fent: a vendégek és a gyülekezet. Lent: Hetényi Attila dékán Kiss Emil testvérrel és a teológusok csoportjával

1

elvégzése lett. Tagjai a következők voltak: *Balogh Lajos, Csojják Attila, Meyer Henrik, Péter Gyula, Szabó András* és *Udvarnoki András*. Az iskola beindítását 1899 őszére határozták el, hathónapos tanfolyam keretében. A Békehírnökben júliusban jelent meg az értesítés a bizottság részéről: „Az országos bizottság július hó 16-án tartotta meg gyűlését, amelyen az országos konferencián nyert megbízatásait intézte el. Többek között elrendelte, hogy a prédikátoriskola az év október 15-én megnyitassék. A teológiai tantárgyak oktatására kinevezte *Balogh* és *Udvarnoki* testvért, a reál tantárgyak oktatására pedig *Csojják* testvért. Miután az iskola a gyülekezeti tagok adakozásából fog fennállni, határozat tétetett, hogy minden tag évente 20 kr-ral hozzájáruljon, de az ügy barátai többet is tehetnek.” (168. oldal) Erre a tanfolyamra 19 hallgatót vettek fel.

Ezzel egyidőben az országos testvériség adakozása is megindul az iskolára. Mivel az adakozók valamennyien „az ügy barátai”, többet adnak a kért összegnél.

Az iskola beindulásáról szinte megható rövidséggel és közvetlenséggel számol be a Békehírnök: „A mi misszióiskolánk, mely a maga nemében első zsenge nálunk, e hó 17-én (október) kezdődött meg 21 tanulóval és 3 tanítóval . . . Tanulóink kissé igénybe vannak véve, mert délelőtt 4, délután pedig közel 2 óra hosszát kell előadást hallgatniok . . . Áldd meg Urunk ezt a kis kezdetet, hogy e magocskából terjedelmes fa nőjön ki felebarátaink javára és a te nagy és szent nevednek dicsőségére!”

Hogy milyen „terjedelmes fa” nőtt a „magocskából”? Teológiánk fennállása óta több mint kétszázharminc hallgató nyert kiképzést a lelkipásztori szolgálatra.

Az alapítás éve: 1906

Közösségünk 1905-ben nyerte el az állami elismerést. A „misszióiskola” ügye ezzel csak jobban középpontba került, mivel az „elismertek” lehetőséget láttak megvalósítására. *Udvarnoki András* volt Isten eszköze, aki állhatatosságával legyőzte a felmerült anyagi és más természetű nehézségeket. Az 1906 márciusában tartott iskolai bizottsági értekezleten határozták el, hogy ősszel meg is indítják a négyéves teológiai képzést.

A Budapest VIII. kerületi Kistemplom u. 12-ben talált otthonra a hét elsőéves hallgató, tanáraik: *Balogh Lajos, Udvarnoki András, Gerwich György* és *Nagy Pál* voltak. Nemcsak teológiai tárgyakat oktattak, hanem az általános műveltség növelésére egyéb ismereteket is. A követelményeket így fogalmazta meg *Udvarnoki András*, a magyar baptista teológiai oktatás „atyja”: „művelt és mindenképpen tájékozott teológusokra van szükségünk, ha a dogmák, ceremóniák, zsinati végzések és hagyományok labirintusába került lelkek millióit meg akarjuk szabadítani. Művelt és tájékozott teológusokra,

... mindenképpen egészséges felfogásra van szükségünk, mert a dogmák vagy hitcikkelyek túlnyomó része a Biblia egyes kifejezései alapján jöttek létre." Éppen ezért „tudnunk kell az írások helyes alkalmazását; ismernünk kell az írók álláspontját és gondolatmenetét . . . Helyes eljárás . . . , ha az *Írás nézetét kutatjuk saját nézetünk mellőzésével.*”

Csopják Attila az egyik évnyitó ünnepélyen a következőkkel érvelt a lelkipásztorképzés mellett: „Nemcsak az volna szükséges, hogy az evangélium hirdettessék . . . nemcsak ezért kell az iskola . . . A képesítést az követeli, hogy a juhokat nevelni is kell . . . Itt Magyarországon adott nekünk az Úr evangélistákat, kik megtérítettek sokakat, de fájdalommal kell tapasztalni, hogy *nevelők* nincsenek. Hogy minő tökéletességre van szüksége egy lelkipásztornak, azt én az utóbbi időben szomorúan látom. Mert előre látom, hogy a megtért lelkeknek körülbelül egyharmada látja csak meg az Úr országát. És kinek a bűne ez? Az egész hívő népé. Szükséges, hogy nevelőink legyenek . . . Nekünk most nemcsak a második férfiosztályt, hanem a női osztályt is meg kellett volna nyitni. És ha buzgók leszünk, az Úr adni fog ehhez erőt és ifjakat” – fejezte be beszédét. (1909.)

1910-ben végeztek az induló évfolyam hallgatói. A gyülekezetek már a legációk szolgálatok alatt megszerették a Teológiai Szeminárium hallgatóit, és ez, valamint a szolgálatban eltöltött első évek eredményei az intézet tekintélyét is növelték.

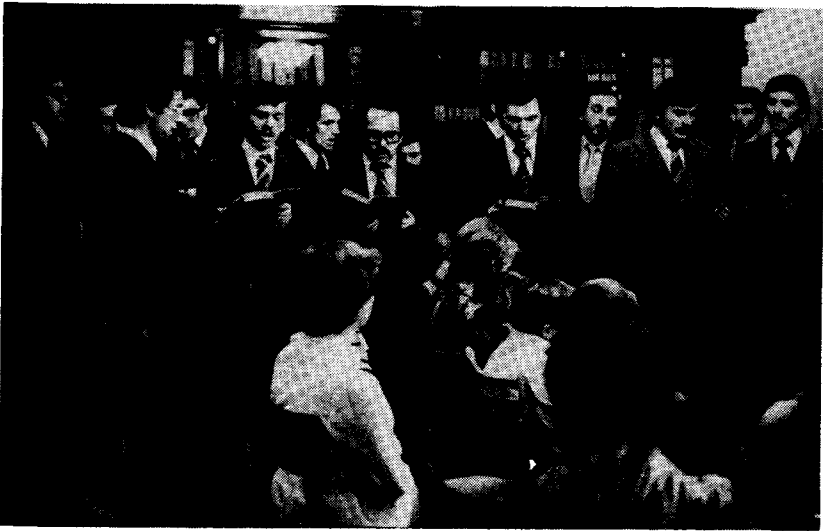
1920-ban az „elismert” és „el nem ismert” gyülekezetek egyesülése újabb lendületet adott a Teológiai Szeminárium munkájának. Eddig, a már említetten kívül, a Torbágyi úton volt az oktatás. 1920-ban az Aréna út 74. alatti házat bérelték ki az oktatás céljaira. Itt tanultak az első – rendkívüli – női hallgatók is az 1922–1923. tanévben. Ezt az épületet váltotta fel az Amerikai Déli Baptista Szövetség adományából megvásárolt ingatlan a Margit (ma Bem József) rakparton, szemben az Országházzal, ahol 1926-ban indult meg a tanítás. Ezt az épületet a második világháború bombázásai döntötték romba. 1946-tól az Árvácska utcában (Rózsadomb) bérleményben, 1949–1950-ben a saját tulajdonú Benczúr utcai ingatlanban folyt a tanítás. Ezt az épületet 1950-ben a Koreai Követség számára sajátították ki, és az Országos Központ Aradi utcai székházába költöztették a teológiát. A szűk helyen kilenc évig tartott a szükségállapot, míg 1959-ben a jelenlegi helyére került Teológiai Szemináriumunk.

Teológiai Szemináriumunk szelleme

Az épületek története is mutatja, hogy lelkipásztorképző intézetünk a társadalmi és politikai változásokat az ország népével együtt viselte el. Nem idegen testként élt hazánkban, hanem annak terheiben (1. gazdasági válság, háborús károk, személyi kultusz stb.) osztozva, hogy az itt képzett lelkipásztor-

Családias karácsonyi ünnepély 1979-ben a Baptista Teológiai Szemináriumban

Révész Lajos és Géczy Károly hallgató alapvizsgázik a Baptista Teológiai Szemináriumban

rok is életközben szolgáló emberek legyenek. E cél érdekében igyekeztek végezni tanító-nevelő munkájukat mindazok – mintegy 47 személy –, akik ezt a szolgálatot baptista közösségünk megbízásából több vagy kevesebb ideig folytathatták.

Sokszor felvetődött az oktatásban, hogy a tanítás színvonala és a gyülekezeti szolgálatok végzésére felkészítő készség hogyan egészíti, illetve zárja ki egymást. Ha elvont gondolkodásra képesek a lelkipásztorok, hogyan találják meg a közös nyelvet gyülekezeteink tagjaival? A publicitás a verbális inspiráció alapján értendő, vagy éppen a Szentírás szellemének módszeres-tudományos megismerésén, illetve megismertetésén? A lexikális ismeretek halmaza elegendő-e egy lelkipásztornak, vagy – esetleg ezek rovására – az összefüggések felismerésére alkalmas gondolkodás kialakítása szükséges? A hitélet elmélyítése, szilárdítása milyen eszközökkel érhető el legoptimálisabban?

Ezekre és ehhez hasonló kérdésekre mindig kellett válaszolniuk a teológiai intézeteknek. Teológiánk kezdetétől az „életnek nevelt”, az alapító igazgató célkitűzéseit tartva szem előtt. Az „életre nevelés” azonban éppen az ismeretek elsajátításának, a lelkipásztori lelkület kialakításának útján történt és történik. Olyan nevek jelzik ezt az utat, mint *dr. Udvarnoki Béla*, *Baranyay Mihály*, *dr. Haraszi Sándor*, *dr. Nagy József*, s folytathatnánk a sort a múltból és jelenből – de a hűséges szolgák jutalma az Úrnál van.

Teológiai Szemináriumunk tehát baptista közösségünkért, a gyülekezetekért, a megmentésre szoruló lelkekért, egész népünkért van. *Nem akar elefántcsonttoronyba zárkózó „tudós professzorok”* gyülekezete lenni, hanem „missziónk szíve” – ahogy már régen annak nevezték –, ahonnan valóban életet serkentő, frissítő szellem árad.

Ezt a célt szolgálják más teológiai intézetekkel tartott kapcsolataink is. **Hamburgban**, a két világháború közötti időszakban is tanultak magyar hallgatók (*Fodor Lajos*, *Bretz Vilmos* és *Szegedi Ferenc*). Az Amerikai Déli Baptista Szövetség louisville-i teológiáján *dr. Udvarnoki Béla*, *dr. Somogyi László*, *Baranyay Mihály*, *dr. Tresánszky Vilmos* és *dr. Gerzsenyi László* szereztek tudományos fokozatot. Valamennyien hasznosították ismereteiket a hazai teológia tanári karában. A mi teológiánkon többen nyertek képzést a környező országok baptista lelkipásztorai közül. *Vadász Hunter Vilmos*, az Amerikai Magyar Baptista Szövetség tisztségviselője, ugyancsak nálunk szerezte lelkészi oklevelét. Rüsclikonban (Svájc) *dr. Nagy József* és *Szebeni Olivér* tanultak huzamosabb ideig lelkipásztoraink közül. Az utóbbi években ott folyó SITE (Summer Institute of Theological Education) oktatási program eddig öt lelkipásztorunknak nyújtott továbbképzési lehetőséget, s egy alkalommal *dr. Nagy József*, teológiánk tanára volt a rendszeres teológia professzora e tanfolyamon. Az 1980–1981-es tanévben *Hetényi Attila*, a Baptista Teológiai Szeminárium dékánja két hónapot tölt kutatási programmal, *Kiss Emil* tanársegéd pedig két szemesztert ebben a nagy hírű és igen magas színvonalú intézetben.

Drágák számunkra az utóbbi évtizedben elmélyült hazai felekezeti kapcsolataink is. 1967-ben a Szabadegyházak Tanácsa Lelkészképző Intézetének alapításában *Palotay Sándor* és *Szigeti Jenő* mellett *Szebeni Olivér* és *Nagy József* vállaltak oroszánrészt. Ma is három baptista tanár veszi ki részét az oktatás munkájából. A Debreceni Református Teológiai Akadémiával 1972-ben megkötött „testvéri megállapodás” keretében eddig kilenc lelképásztorunk nyert akadémiai lelkészi oklevelet, s *Nagy József* itt védte meg doktori disszertációját. A budapesti Evangélikus Teológiai Akadémiával 1980-ban született megállapodás alapján *Mészáros Kálmán* nyert doktori címet.

E-sokrétű, konkrétumokban is meglévő kapcsolatért első renden Istennek vagyunk hálásak. De az Ő kezéből vesszük a történelem tárta nyitott kapukat, melyeken nem belépni bűn lett volna. Egy ilyen nyitott kapu a Gyülekezetimunkás-képző Tanfolyam is, mely a Teológiai Szeminárium keretében a gyülekezetet nem lelkészi munkáit hivatott kiképezni.

Úgy hiszem, minden hívő olvasónk vágya az, hogy a 75. születésnapját ünneplő Baptista Teológiai Szeminárium töltsen be továbbra hivatását, „művelt és mindenképpen tájékozott teológusokat” adva egyházunknak, akiket hevít Isten szeretete, az embereken segíteni akarás olthatatlan kívánsága, a „csontba rekesztett tűz” evangéliuma. Ha ez valóban vágyunk, imádkozunk az intézet munkájáért, s hogy az aratás Ura „küldjön munkásokat aratásába”.

Kiss Emil

FORRÁSOK:

1. A Békehírnök 1899., 1900., 1909., 1919. évfolyamának vonatkozó cikkei.
2. A magyarországi baptista gyülekezetek negyedik országos értekezletének jegyzőkönyve, Budapest, 1899.
3. *Csopják Attila*: Képek a magyarországi baptista misszió történetéből, Budapest, 1928.
4. *Udvarnoki András*: Az evangéliumi munkás kiképzése bibliailag és társadalmilag megtekintve. Budapest, 1910. (A hajdúböszörményi evangéliumi munkásgyűlésen elhangzott előadás.)